

Nipashe

ISSN 0856 • Na. 0580567

Jumamosi Mei 1, 2021 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

www.twitter.com/nipashetz

www.facebook.com/nipashetz

www.instagram.com/the.guardian_newspaper

MWANGA WA JAMII

LIKE & FOLLOW US

DC anayedaiwa kutishia kuua ahojiwa polisi

UKURASA 3

Macho, masikio ya wafanyakazi kwa Rais leo

Lingard akataa kurudi Man Utd

UKURASA 20

UKURASA 4

SAMIA HATABIRIKI

• **Aingiza** sura mpya Sekretarieti CCM, aahidi kuvalia njuga kero, Nyalandu arejea ‘nyumbani’... *Endelea ukurasa 2 & 4*

Naibu Katibu Mkuu wa CCM Bara, Christina Mndeme

Katibu wa NEC, Itikadi na Uenezi, Shaka Hamdu Shaka

Mwenyekiti wa CCM Taifa, Rais Samia Suluhu Hassan.

Katibu Mkuu wa CCM, Daniel Chongolo.

Utouh afichua hoja nyeti Ripoti ya CAG

UKURASA 3

MICHEZO

NI SIMBA VS KAIZER CHIEFS MABINGWA UK.24

MAONI, KATUNI UK.6

Samia hatabiriki

Na Augusta Njoji, DODOMA

HATABIRIKI! Ndivyo unavyoweza kusema, baada ya Rais Samia Suluhu Hassan kuibuka na sura mpya kwenye Sekretarieti ya Chama Cha Mapinduzi (CCM).

Kama iliyokuwa katika kundekeza jina la Makamu wa Rais, Dk. Philip Mpango, na uteuji wa Katibu Mkuu Kiongozi, Balozi Hussein Katanga, jana Rais aliibuka na majina yasiyotarajwa ya makada wa CCM wanaochukua nafasi ya Katibu Mkuu na Katibu wa Itikadi na Uenezi wa chama hicho.

Muda mfupi baada ya kuchaguliwa kwa kuwa Mwenyekiti mpya wa CCM na kuuhutubia mkutano mkuu wa chama hicho jijini Dodoma, Halmashauri Kuu Maalum (NEC), ilimpitisha Mkuu wa Wilaya ya Kinondoni, Daniel Chongolo, kuwa Katibu Mkuu wa chama hicho, akichukua nafasi

iliyoachwa wazi na Dk. Bashiru Ally.

Akizungumza na waandishi wa habari kuhusu uamuzi wa kikao hicho cha NEC jana, aliyekuwa Katibu wa NEC, Itikadi na Uenezi, Humphrey Polepole, alisema kikao hicho chini ya Mwenyekiti wake, Rais Samia, imeridhia kwa kauli moja Sekretari ya CCM mpya ya chama hicho iongozwe na Chongolo.

Kikao hiki maalum kimeitishwa na Mwenyekiti wetu mpya na kazi ilikuwa moja, kuitizama sekretari ya CCM ambayo ndiyo chombo cha utendaji kwa sababu kila tunapopata mwenyekiti mpya huwa tunapata watenda kazi,"alisema.

Polepole alisema kazi ya msingi ilikuwa ni kuitangaza sekretari ya CCM na kujaza nafasi na kupanga safu ya uongozi katika chama.

"Kama mnavyojua ndani ya chama mtu mmoja kofia moja,

kama mnavyojua mimi viongozi wa chama walinipeleka kuwa mbunge na Mwenyekiti wa Bunge kusukuma kazi ya chama kule, hivyo nafasi yangu itachukuliwa na Shaka Hamdu Shaka, kama mnavyojua ana uzoefu mkubwa ndani ya chama," alisema.

Wajumbe wengine wa sekretari ya CCM ni Naibu Katibu Mkuu kuto-ka Zanzibar anaendelea na nafasi yake Abdallah Mabodi huku Tanzania Bara akiteuliwa Christina Mndeme ambaye ni Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma, akichukua nafasi ya Rodrick Mpogolo ambaye atapangiwa majukumu mengine ya kitaifa.

Pia, Makatibu wa NEC wanaoshughulikia Fedha na Uchumi (Frank Hawasi), Siasa na Uhusiano wa Kimataifa (Ngemela Lubinga), Oganaizesheni (Maudline Castico) anachukua nafasi ya Pereira Silima ambaye pia atapangiwa majukumu mengine.

Mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi (CCM) Taifa, Rais, Samia Suluhu Hassan, akipokea Tuzo ya Heshima kutoka kwa Mwenyekiti wa Umoja wa Wanawake wa chama hicho (UWT) Taifa, Gaudensia Kabaka, baada ya kuchaguliwa kuwa Mwenyekiti katika Mkutano Mkuu Maalum, jijiji Dodoma jana. **PICHA: IKULU**

JKT yawaita vijana kambini

Na Renatha Msungu, DODOMA

JESHI la Kujenga Taifa (JKT), limewataka vijana waliochaguliwa kuijunga na kambi zake kwa ajili ya mafunzo ya kujitolea kwa mwaka 2020/21, kuripoti kwenye kambi walikopangwa.

Hata hivyo, nafasi hizo ni kwa vijana walioreshewa nyumbani Februari mwaka huu kutokana na sababu ambazo hazikuainishwa na jeshi hilo.

Akizungumza na waandishi wa habari kwa niaba ya Mkuu wa JKT, Meja Jeneral, Charles Mbuge (pichani), Kaimu Mkuu wa Utawala wa JKT, Kanali Hassan Mabena, alisema vijana wanaotak-

iwa kuripoti katika kambi za JKT ni wale waliokuwa wamepangiwa hapo awali ambaa ni wa elimu ya darasa la saba na kidato cha nne.

Kanali Mabena alisema vijana hao wanatakiwa kuripoti kambini kuanzia Mei 7 hadi Mei 14, mwaka huu huku wale wenye elimu ya kidato cha sita, ngazi ya cheti, stasha-hada, shahada na wale wenye taaluma ya uhandisi wakitakiwa kusubiri hadi utaratibu mwininge utakapotangazwa.

"Wale wa kidato cha sita, ngazi ya stasha-hada, shahada na wale wenye taaluma ya uhandisi wanatakiwa

kuendelea kusubiri mpaka utaratibu mwininge utakapotangazwa," alisema.

Alisema vijana hao wataendelea na utaratibu wa kujifunza stadi za kazi ili kuwafundisha kwenda kujitegemea baada ya kuhitimu mafunzo hayo.

Kanali Mabena alisema kwa vijana wanaotarajiwa kuhitimu kidato cha sita mwaka huu, watakwendwa kwenye mafunzo ya JKT kwa mujibu wa sheria.

"Tayari ufuatiliaji wa majina ya wanaoshiriki kwa mujibu wa sheria umeanza," alisema.

Rais Samia aahidi kutenda haki CCM

Na Waandishi Wetu, DODOMA

RAIS Samia Suluhu Hassan amechaguliwa kuwa Mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), huku akihidi kuendeleza mfumo thabiti wa uwazi, kutoa haki katika michakato ya uchaguzi wa ndani ya chama na wa kuwapata wawakilishi katika nafasi za kitaifa.

Mbalu na hilo, amehidi kusimamia misingi ya chama, kuendeleza utamaduni wa kujitathmini, kujisahihisha na kufanya mabadiliko kwa lengo la kukiimarisha chama. Kwenye mkutano huo uliohudhuriwa na wanachama 1,876 jana, Rais Samia alichaguliwa kwa kishindo kwa kupata kura zote 1,862 za wajumbe 1,862 waliopiga kura.

Akizungumza baada ya kutangazwa kuwa Mwenyekiti mpya wa CCM, Rais Samia alisema anakwenda kujenga imani kwa wananchi na kwenda sambamba na mabadiliko yanayotokea duniani.

"Ninajua jukumu milioni pa la kuwa mwenyekiti siyo rahisi, ila nitaweza, sababu za kwaza ni kwamba CCM inaongozwa na kanuni, taratibu na katiba ambayo ninaahidi nitaifuata.

"Nimekuwa mwana-chama wa CCM kwa miaka 34, nina uzoefu wa miaka 20 ndani ya vikao vikubwa vya kufanya uamuzi. Ninajua yanayoamuliwa ndani ya chama. Ninajua ndani ya CCM kuna umoja, ushirikiano na mshikamano," alihidi.

Rais Samia pia alihidi kujikita katika kuwashamisha viongozi wenzake katika ngazi zote ndani ya chama kuitipia kwa kina sera na miongozo inayoelekeza itikadi, imani, mwelekeo na majukumu ya chama.

Alisema lengo kuu ni kuangalia masuala yanayofaa kwa hali na mwenendo wa dunia kwa wakati wa sasa kwa lengo la kusonga mbele.

"Pia nitasimamia maadili, kanuni za chama ili kujengi misingi ya wanachama wanaotambua wajibu wao kwa chama na taifa lao," alisistiza.

UTATUZI WA KERO

Rais Samia pia alihidi kututua vikwazo mbalimbili vinazowakabili wanachama wa CCM.

Kwanza, Rais Rais alihidi kututua kikwazo cha uhaba wa vitende kazi, akisema: "Kwa mafano baa-dhi ya mikoa na wilaya, viongozi hawana vyombo vya usafiri, jambo ambalo linadumaza shughuli za chama ndani na nje."

Ninaahidi kwenda kutatua."

Pili, Rais Samia alihidi kututua kero ya maslahi duni kwa watumishi wa chama.

Tatu, alihidi kututua kero ya malimbikizo ya madai ya stahiki za watendaji wa chama yakiwamo malimbikizo ya madai ya uhamisho pamoja na kustafa.

"Changamoto zingine tutazitatu wenye, chama kukaa pamoja, tuji-tathmini na tujirekebishe ili tujmarishe itikadi na imani yetu," alisema.

Rais Samia alisema tangu kuanzishwa kwa CCM kumekuwa kufikanyika mabadiliko ya kimuundo na kiutendaji, ikiwamo ama kuanzishwa au kufuta baadhi ya nafasi ndani ya chama.

Alisema chama kilifanya mabadiliko kwa kupunguza au kuongeza wajumbe wa vikao vya uamuzi, lengo likiwa ni kuongeza ufani na kupunguza gharama ndani ya chama.

Rais Samia alisema: "Pia tulifanya uhakiki na kurejesha rasilimali za chama, tulipitia upya mikataba mbalimbali ya biashara na uwekezaji na kuanzisha mfumo wa kieletroniki, ikiwamo usimamizi wa mali na rasilimali za chama," ali-kumbusha.

Alisema lengo kuu lilikuwa ni kuhakikisha mapato na chama yanadhibitiwa.

Rais Samia alibainisha kuwa kutokana na hatua hizo, chama kimefani-kiwa kuongeza mapato na jumuiya zake kutoka Sh. bilioni 50 hadi Sh. bilioni 60 sawa na ongezeko la asilimia 21.8

Pia alisema thamani za mali za chama zimeongezeka kutoka Sh. bilioni 120 hadi Sh. trilioni moja. Alisema CCM kwa sasa ina wanachama wapato milioni 12, hivyo kinapaswa kuna na jukumu la kuhakikisha kinakuwa sauti ya Watanzania na kinahusika moja kwa moja katika kuhamasisha maen-deleo ya nchi sambamba na kusimamia serikali

"Ninatoa angalizo kwa viongozi wetu wa CCM ngazi mbalimbali, kuacha kuwa sehemu ya kuten-geneza migogoro baina ya watendaji wa serikali na wananchi, bali tuwe daraja la kuwasaidia wananchi katika maeneo yetu kupata huduma zinazosta-hiki," alionya.

Aliwataka wanachama wa CCM kuwa na wajibu wa kuhakikisha serikali inatekeleza ahadi ilizitoa, kwamba ushindi wa CCM katika Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2025 utaletwa na namna ilani itakavyotekelzeza kwa Watanzania.

HABARI KITAIFA

Utouh aibua hoja nyeti Ripoti ya CAG

Na Sanula Athanas

TAASISI ya WAJIBU inayoon-gozwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) wa zamani, Ludovick Utouh, imefanya uchambuzi wa Ripoti ya CAG kwa Mwaka 2019/20 na kuibua hoja nyeti katika Sekta ya Uwekezaji nchini.

Katika uchambuzi wake huo, taasisi hiyo imeainishia kupungua kwa asilimia 48 ya miradi ya uwekezaji na biashara nchini iliyosajiliwa kwenye Kituo cha Uwekezaji (TIC) na hivyo kupunguza ajira kutoka waajiriwa 63,223 mwaka 2015/16 hadi waajiriwa 32,115 mwaka 2019/20.

Kiwango hicho cha kuporomoka kwa ajira katika miradi ya uwekezaji nchini ni takribani nusu ya iliyokuwa mwaka 2015/16.

Akiwasilisha mada kuhusu Uchambuzi wa Ripoti ya CAG kwa Mwaka 2019/20 wakati wa mjada-la wa asubuhi ulioandalishi na Policy Forum jijini Dar es Salaam jana, Utouh alibainisha kuwa dosari hiyo katika uwekezaji na biashara ni sehemu ya kiini cha kilio cha uhaba wa ajira nchini.

Utouh ambaye ni Mkurugenzi Mtendaji wa Taasisi ya WAJIBU, alibainisha kuwa Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano (2016/17- 2020/21, mbali na mambo mengine, unaitaku serikali kuhamisha, kuwezesha na kuratibu uwekezaji, mabadi-liko ya teknolojia, viwanda na biashara.

Alibainisha kuwa hali hiyo ilichangwa na kutokuwa na maz-ingira rafiki kwa wawekezaji, akibainisha kuwa Tanzania iko na-fasi ya 141 kwenye orodha ya nchi 190 kwa vigezo vya mazingira rafiki kwa uwekezaji.

Mkurugenzi huyo alibainisha kuwa Tanzania imeshuka kwa asilimia nane katika kutengeneza mazingira rafiki kwa wawekezaji katika kipindi cha miaka mitano

(2015-2020).

Alisema hali hiyo pia im-echangiwa na TIC kutotoa hudu-ma zote za kiuwekezaji (one stop centre), akibainisha kuwa inatoa huduma nne tu kati ya II zinazo-takiwa.

"Kuna ucheleweshaji wa mreje-sho wa maombi ya uwekezaji katika mammaka husika. Vigezo vya kimataifa vinataka iwe ndani ya siku 14 lakini uhalisia uliopo nchini ni siku 182 hadi 675," alisema.

Alibainisha kuwa Tathmini ya Athari za Mazingira inayotekel-ezwa na NEMC nayo imekuwa iki-chukua muda mrefu kukamilika, ikiripotiwa na CAG kuchukua siku 95.

Vilevile, alinyoshea kidole vikwazo vya uhaba wa bajeti, akibainisha kuwapo upungufu wa Sh. 45 bilioni (asilimia 49 ya ma-hitaji) katika mwaka wa ukaguzi na uhaba wa watumishi (asilimia 35 ya mahitaji ya watumishi 513).

Jina	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Miradi iliyosajiliwa	420	352	274	272	219
Thamani (Dola mil.)	7,716.39	2,777	2,285	2,577.57	1,853.47
Ajira zilizozalishwa	63,223	26,051	33,702	48,102	32,115

Kupungua kwa miradi mipyä iliyosajiliwa TIC kwa miaka mitano mfulizo kuanzia mwaka 2015/16 hadi 2020/21. CHANZO: Taasisi ya WAJIBU Aprili 30, 2021

VIWANDA VYA MASHIRIKA

Utouh pia alizungumzia kuchelewa kutolewa uamuvi wa serikali juu ya kuanza kufanya kazi kwa viwanda viliyoyejengwa na mifuko ya hifadhi ya jamii.

Alivitaja viwanda hivyo kuwa ni pamoa na cha dawa cha mkoani Simiyu, cha chai cha Lushoto mkoani Tanga na cha sukari cha Mkulazi mkoani Morogoro.

Utouh, aliyekuwa CAG kwa miaka nane kuanzia mwaka 2006 hadi 2014, alisema kuwa baada ya kuichambua Ripoti ya CAG kwa mwaka 2019/20, wamebaini bado utekelezaji wa mapendekezo ya CAG uko chini.

Alionya kuwa hali hiyo ikiende-lea, uwajibikaji utapungua mion-goni mwa watendaji wa serikali, akikumbusha namna alivoibua sakata la uwapo wa watumishi hewa serikalini lakini hatua hazi-kuchukuliwa mapema.

Utouh alisema utekelezaji wa mapendekezo yake ulifanyiwa kazi na Hayati Rais John Magufuli mwaka 2016, serikali ikifanikiwa kuokoa takribani Sh. bilioni 19 zilizokuwa zinapotea kulipa watumihi hewa kila mwezi.

"Mwaka 2012 nilihoji kuhusu mmiliki wa PRIDE. Mwaka 2017/18 CAG (Prof. Mussa) Assad aka-hoji kuhusu mmiliki wa PRIDE, 2018/19 CAG (Charles) Kichere aka-hoji suala hilo hilo. Leo mmi-likili amekimbilia Amerika amea-cha matatizo makubwa," alisema.

Utouh pia alinyoshea kidole mashirika na taasisi za umma 30 kuijendesa pasi na uwapo wa bodi za wakurugenzi, akibainisha kuwa kati yake, 20 zilijendesa kwa chini ya mwaka, tisa kwa zai-

gusia kuto-kumika kwa miradi iliyokamilika, marejesho duni ya fedha za mikopo inayotolewa na halmashauri kwa makundi ya wanawake, vijana na watu wenye ul-emavu, rushwa na ufsidi, athari za corona pamoja na rushwa na ufsidi.

"Serikali ifanyie kazi mapende-kezo ya CAG na kamati husika za

Bunge ili kuhakikisha kunakuwa na uwajibikaji miuongoni mwa wa-tendaji wa umma.

"Serikali pia ifanyie kazi dosari zilizoibuliwa kwenye mifumo ya ICT, kuchukua hatua dhidi ya rushwa na ufsidi na kurekebi-sha vikwazo katika uwekezaji na biashara viliyooibuliwa," Utouh alihitimisha.

DABRI AUCTION MART COMPANY LIMITED

We are dealing with Debt collection, General Auctioneers & Commission Agent

Email: Dabriauctionmart@yahoo.com Website: dabriauctionmart.co.tz P.o.Box 664 Dar es salaam Location: Mwananyamala Phone: +255 657 507060 / +255 713 40175

Sisi Dabri Auction Mart Company Limited kwa idhini tuliyopewa na Benki ya Letshego na mamlaka tullionayo kisheria tunatoa tangaza la mnada wa hadhira wa kuza mali za mdaiwa/mdhamana tajwa hapo chini kama viliyoorodheshwa. Minada itafanyika katika maeneo dhamana zilipo.

SIN	JINA LA MIKOJAJI	JINA LA MDHAMINI	AINA YA DHAMANA	ENEO ILIPO DHAMANA	TAREHE YA MNADA
1.	QUEEN LINGTON SAKANYAGA	QUEEN LINGTON SAKANYAGA	HATI NAMBA 121900 KIWANJA NAMBA 249 KITALU NAMBA 6	KIBADA,MANISPAA YA TEMERE	TAREHE 07/05/2021 SAA 5:00 ASUBUHI
2.	QUEEN LINGTON SAKANYAGA	QUEEN LINGTON SAKANYAGA	HATI NAMBA 121900 KIWANJA NAMBA 135 KITALU NAMBA 32	BUYUNI,MANISPAA YA ILALA	TAREHE 07/05/2021 SAA 9:00 ALASIRI

MASHARTI YA MNADA.
 1. Mnunuzi atazalimika kulpia 25% ya bei iliyofikia kwenye mnada na salio la 75% iliipewa ndani ya siku 14 tangu siku ya mnada.
 2. Endapo mnunuzi atazhindwa kulpia salio ndani ya siku 14, atakua amepoteza haki yake ya malipo ya 25% na dhamana itauzwa tena.

3. Garama zote kuhusu kubadilisha jina la umiliki wa dhamana zitakua juu ya mnunuzi.

Kwa maeleo zaidi fika kwenye ofisi zetu zilizopo Mwananyamala au wasiliana nasi kwa namba za simu 0626932958 na 0621477104

COFFEE HUB COMPANY LIMITED

Cheti cha usajili namba 138836932
Sheria ya mahakama.2002
(KIFUNGU 334(1)

MAAMUZI YA HIARI YA WANAHISA KUFUNGA KAMPUNI

Umma unafahamishwa kuwa katika kikao cha Coffee Hub Kampuni Limited(kampuni) yenye usajili namba 138836932, kilichofanyika tarehe 09 April 2021 azimio maalumu ilipitishwa:

1. Kufutana na kifungu 331 (1)(b) cha sheria ya makampuni ya 2002,kuwa kampuni ifutwe kwa hiari na
2. Wanahisa wamenetua Linda Allan Mwambete wa mikumi House,368 msasani road,oysterbay SLP 9673, Dar Es Salaam,Tanzania kuifiliwa wa kampuni

Umma na wahuksika wanafahamishwa kupeleka madai yao kwa usali ndani ya siku thelathini (30).

Maombi yote yatayopelekwa baada ya siku 30 kuisha hayaataandikishwa.

For SAUTI YA UZIMA RADIO COMPANY LIMITED

KUPOTEKA KWA CHETI

SHUMBANA RAMADHAN TAUFIK
anatangaza kupotea kwa cheti cha kidato cha nne chenyen index namba **S.326/72** kilichotolewa na Baraza la Mitihani kupitia **LUMUMBA SEKONDARI** mwaka 1986. Yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo cha polisi. Taarifa ya Polisi: **DSM/PHQ/RB/222328/2020**.

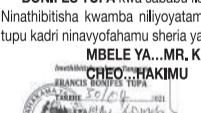
JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

HATI YA KIAPO

Mimi **FRANCIS BONIFES TUPA** wa S.L.P. 42 Nachingira Kristo mtu mzima na akili zangu timamu nathibithisa haya yafuatayo:-

1. **KWAMBA** mimi ni msimamizi wa mirathi Na, 37/2012 ya marehemu **BONIFES TUPA**.
2. **KWAMBA** marehemu alikuwa akimiliki nyumba iliyopo katika kiwanja Na. 5 kitatu "C" Kisosra Tanga.
3. **KWAMBA** katika kukusanya mali za marehemu nimegundu hati ya nyumba hiyo imepotea na ijithada ya kuitafuta imeshindikana. Nimefika kutoa taarifa polisi. **TAN/RB/222897/2021**.
4. **KWAMBA** kwa kiaopaki na hukum Afisa Ardh kutoa Hati (Toleo) ya nyumba hiyo kwa jina la marehemu **BONIFES TUPA** kwa sababu ile ya awali imepotea. Nitathibithisa kwamba niilyoyatamka hapo juu ni kwei tupu kadri ninayofahamu sheria ya viapo.

MBELE YA...MR. KOMBO

Francis Bonifes Tupa

KUPOTEKA KWA KADI YA PIKIPIKI

NASSOR HEMED SALUM

anatangaza kupotelewa na kadi ya pikipiki yenye namba za usajili T. 920 BHC aina ya TOYO. Yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo cha polisi kilichopo karibu yake.

Taarifa ya Polisi

KAH/TR/RB/179/2021.

SAUTI YA UZIMA RADIO COMPANY LIMITED

Cheti cha usajili namba 125531
Sheria ya mahakama.2002
(KIFUNGU 334(1))

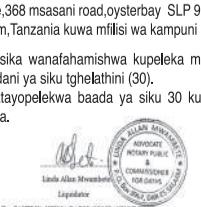
MAAMUZI YA HIARI YA WANAHISA KUFUNGA KAMPUNI

Umma unafahamishwa kuwa katika kikao cha sauti ya uzima Radio Kampuni Limited(kampuni) yenye usajili namba 125531,kilichofanyika tarehe 09 April 2021 azimio maalumu ilipitishwa:

1. Kufutana na kifungu 331 (1)(b) cha sheria ya makampuni ya 2002,kuwa kampuni ifutwe kwa hiari na
2. Wanahisa wamenetua Linda Allan Mwambete wa mikumi House,368 msasani road,oysterbay SLP 9673, Dar Es Salaam,Tanzania kuifiliwa wa kampuni

Umma na wahuksika wanafahamishwa kupeleka madai yao kwa usali ndani ya siku thelathini (30).

Maombi yote yatayopelekwa baada ya siku 30 kuisha hayaataandikishwa.

For SAUTI YA UZIMA RADIO COMPANY LIMITED

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

WIZARA YA ARDI, NYUMBA NA MAENDELEO YA MAKAZI

Anuani ya simu-WARAKA Simu: 2548570 au 5029085 Telefax 2124576 Telex 2271 Unapojibu tafadha tajali:

17/11/2020

YAH: SHAURI NA 6 LA 2021

SAID HAMADUN BAKARI.....MDAI DHIDI

MGENI ATHUMAN RIKO, RAHMA ABDULLAH, ESTHER MAGEMBE, RAMADHANI SAID HABIBU, AISHA MOHAMED MAUMBA, HUSSEIN MBWANA MWAKIFAMBA.....WADAIWA

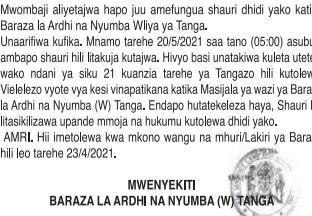
KWA: RAHMA ABDALLAH RIKO, ESTHER MAGEMBE, RAMADHANI SAID HABIBU, AISHA MOHAMED MAUMBA, HUSSEIN MBWANA MWAKIFAMBA - POPOTE WALIPO

Mwombaji aliyetajwa hapo juu amefungua shauri dhidi yako katika Baraza la Ardh na Nyumba Wilya ya Tanga.

Unaarifika kufika, Mhimo tarehe 20/5/2021 saa tano (05) asubuhi ambaop shauri hili itakujua. Hivyo basi unatakiwa kuleta utezzi wako ndani ya siku 21 kuanza tarehe ya Tangaz hili kutolewa.

Vielelezo yote ya kesi vinapakana katika Masilaji ya wazi ya Baraza la Ardh na Nyumba (W) Tanga. Endapo hutakeliza haya, Shauri hili itakujua upande mmoja na hukumu kutolewa dhidi yako.

AMRI. Hii imetolewa kwa mkoно wangu na mhuuri,lakin ya Baraza hili leo tarehe 23/4/2021.

MWENYEKITI
BARAZA LA ARDH NA NYUMBA (W) TANGA

HABARI KITAIFA

Wafanyakazi wa mgodi wa dhababu wa Barrick North Mara, wakindolela na shughuli ya maandalizi ya mabanda ya maonyesho katika viwanja vya Nyamagana, jijini Mwanza jana, kwa ajili ya maadhimisho ya sikukuu ya wafanyakazi (Mei Mosi), ambayo kitaifa yanafanyaika mkoani Mwanza leo. **PICHA: ROSE JACOB**

Macho na masikio Mei Mosi Mwanza

Mwandishi Wetu, MWANZA

MACHO na masikio ya wafanyakazi nchini yanaelekezwa Mwanza ambako maadhimisho ya kitaifa ya Sikukuu ya Wafanyakazi Duniani (Mei Mosi) yanafanyaika.

Kiu hasa ya wafanyakazi ni kutaka kujua kama Rais Samia Suluhu Hassan, ambaye anatarajia kuwa mgeni rasmi, atatangaza neema ya kupandishwa kwa mishahara.

Hali hiyo inatokana na ukweli kwamba kwa zaidi ya miaka mitano, mishahara ya wafanyakazi hajawahi ku pandishwa,

Wakati hayo yakitarajiwa. Maandalizi ya sherehe hizo zinazofanya katika Uwanja wa CCM Kirumba, yamekamilika huku uongozi wa mkoa ukiwahakishia usalama wageni wote wanaoshiriki maadhimisho hayo.

Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, John Mongella, jana alisema wamejipanga ili kuhakikisha sherehe zinazofanya kwa amani. Aliwataka wananchi na wafanyakazi wa serikali na sekte binafsi kujitokeza kushiriki maadhimisho hayo.

Mongella alisema siku ya Mei Mosi ilianzishwa na wafanyakazi waliokuwa wakidai

haki na maslahi yao katika maeneo mbalimbali duniani na kwamba kuanzia hapo wafanyakazi wamekuwa wakihadhimisha.

Kwa upande wake, Kmande wa Polisi wa Mkoa wa Mwanza, Muliro Jumanne Muliro, akitangaza hali ya usalama, alisema mtu yeoyote atakayearibu kuvunja amani, usalama ama kufanya uhalifu wowote katika kipindi hiki na kijacho atashughulikiwa.

Alisema usalama umeimariswa na kwamba kila mtu atakayefika jijini Mwanza ateweza kukaa kwa amani hadi atakapoondoka.

Nyalandu arejea CCM

Na Waandishi Wetu, DODOMA

WAZIRI wa zamani wa Maliasi li na Utalii, Lazaro Nyalandu na kigogo mwininge wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), wamerejea Chama Cha Mapinduzi (CCM), wakidai kuguswa na maono ya Rais Samia Suluhu Hassan.

Akizungumza jana baada ya kupewa nafasi na Mwenyekiti wa CCM Taifa, Rais Samia, kuzungumza kwenye mkutano mkuu maalum, Nyalandu alisema anawashukuru wajumbe kwa kukubali kumpokea na kumsamehe na kumruhusu kurejea tena nyumbani.

"Kwa hakika, Mwenyekiti hakuna furaha izidiyo furaha ya mtoto arejeapo nyumbani na huko nyumbani haulizwi tena kule ugenini nyumbani unarudi lini? Ni swali ambalu nimekumbana nalo muda mrefu.

"Nukuu katika kitabu kizuri cha Zaburi 137:1-4 .... Mheshimiwa Mwenyekiti hakika nchi ya ugenini wimbo hauimbiki, Mzee Lowasa, Sumaye, Slaa hawa ni mashuhuda, wachache kati ya wengi kwanini wimbo wa bwana hauimbiki katika nchi ya ugenini.

"Watanzania wameiona nyota yako, wameguswa na kujaa na furaha na matumaini kwa kuinuliwa kwako kwa kuwa Mungu alikuandaa kuwa kiongozi wa taifa hili tangu misingi ya ulimwengu," alisema.

Nyalandu alisema kuwapo

kwake kwenye mkutano huo ni kielelezo cha Rais Samia kuungwa mkononi na Watanzania wote.

"Mama tuma neno lako lika ponye wale ambao wameumia na kuhuwisha ndoto za Watanzania wote, Mama na Rais na Mwenyekiti wetu ukaitwe heri na shujaa wa miyo ya Watanzania."

"Ukaongeze tabasamu katika nyuso za Watanzania wote kwa kuyaenzi na kuyaende-leza matamano yao juu ya umara wa taifa lao unalo liongoza," alisema.

Aliyekuwa Mwenyekiti wa CHADEMA Kanda ya Kusini Mkoa wa Lindi, Suleiman Luwongo, alisema alihisi kuwa na upungufu kukaa nje ya chama hicho.

"Nimeamua kurudi nyumbani, nilikuwa ndani ya CCM na niliondoka ndani ya CCM, kadri unavyokuwa nje ya CCM unajihisi mwenye upungufu, ninakuja kwenu kwa wajumbe wa mkutano mkuu na mimi leo (jana) nimeingilia hapa hapa ambapo Rais Samia amekuwa Mwenyekiti wa kwanza mwanamke wa CCM," alisema.

Aliahidi kumuunga mkononi kwa asilimia 100 Rais Samia na amerudi CCM ili kuendeleza maendeleo yanayofanywa na CCM.

Akizungumza baada ya kuwapokea, Samia aliwakaribisha CCM huku akisema wapo wengi lakini kwa jana zawadi yake kwa wajumbe wa mku-tano huo ni hiyo.

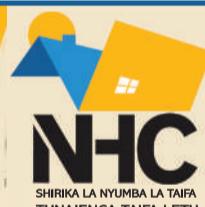
Mei Mosi 2021

Siku ya Wafanyakazi Duniani

"NHC tunaendeleza Taifa katika Ujenzi Bora wa Nyumba na Makazi"

Bodi ya Wakurugenzi, Menejimenti na Wafanyakazi wa Shirika la Nyumba la Taifa (NHC) tunaungana na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Samia Suluhu Hassan na Watanzania wote kusherehekea sikukuu ya wafanyakazi duniani

Mei Mosi 2021

HABARI KITAIFA

Raia Iran kizimbani Lindi tuhuma kilo 800 Heroine

Na Waandishi Wetu

RAIA saba wa Iran wamefikishwa katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Lindi wakibilia na kesi ya Uhujumu Uchumi yakiwamo mashtaka mawili yanayohusiana na kusafirisha kilo 859.36 za dawa za kulevy aina ya Heroine kilo 504.36.

Katika shtaka la pili, ilidaiwa kuwa siku na mahali pa tukio la kwanza, washtakiwa wote walikutwa wakisafirisha dawa za kulevy aina ya Methamphetamine kilo 355.

Hata hiyo, washtakiwa hawakutakiwa kujibu chochote kutoka na mahakama hiyo kutokuwa na mamlaka ya kusikiliza kesi za uhujumu uchumi bila kibali cha Mkurugenzi wa Mashtaka nchini (DPP) au upelelezi utakapokamilika itahamishiwa Mahakama Kuu.

Hakimu Bantulayne alisema kesi hiyo itatajwa Mei 14 mwaka huu na washtakiwa walipelekwa mahabusu.

Imeandikwa na Hellen Mwango(Dar) na Said Hamduni (Lindi)

Viongozi mbalimbali pamoja na wajumbe wa Mkutano Mkuu wa CCM, wakifurahia wakati wa mkutano huo. **PICHA YA MTANDAO**

Askari JTWZ mbaroni tuhuma za kumuua mkewe kisa wivu mapenzi

Na Julieth Mkireri, KIBAHA

JESHI la Polisi Mkao wa Pwani linamshikilia Askari wa Jeshi la Wananchi wa Tanzania, Praiveti Godfrey Magiladi, kwa tuhuma za kumchoma kisu hadi kufa mke wake Fatum Salumu.

Magiladi ambaye ni askari wa Kikosi cha Jeshi Namba 36 (36 KJ) anadaiwa kumuua mkewe huyo ambaye alikuwa mkazi wa Mwanalugali Kata ya Tumbi, wilayani Kibaha kwa madai ya kufanya tendo la ndoa nje ndoa.

Kamanda wa Polisi Mkao wa Pwani, Wankyo Nyigesha, alisema tukio hilo lilitokea Aprili 25, mwaka huu, majira ya saa 4:00 usiku eneo la Mwanalugali. Alisema Fatuma alifariki dunia akiwa njiani kwenda Hospitali ya Tumbi kwa ajili ya matibabu.

Wankyo alisema mtuhumiwa amekamatwa baada ya tukio hilo na mahojiano yanaendelea na upelelezi ukakamilika, atafikishwa makamani.

Alisema baada ya kufanya tukio hilo,

mtuhumiwa alikimbia na kumwacha mke wake, ambaye sasa ni marehemu, akiwa chini hadi wasamaria wema walipojitokeza na kumchukua kumpeleka hospitalini.

Katika tukio lingine, mwanamke mmoja (jina linahifadhiwa) ambaye alikuwa mfanyakishara wa pombe za kienyeji aliokotwa akiwa amefariki dunia katika mazingira ya kutatanisha.

Kamanda Wankyo alisema kabla ya kifo, Aprili 25 usiku wa manane akiwa na mama yake mzazi wakitokea katika kilabu chao cha kuuzia pombe, walirudi nyumbani kwa mama yake.

Alisema baadaye mwanamke huyo aliaga kutoka kwa mama yake kwenda kwake na hakufika mpaka alipookotwa pembezoni mwa barabar akiwa amefariki dunia kwa kuyongwa shingo.

Jeshi la Polisi linawashikilia watu 17 wanaohushwa na tukio hilo ambao wanaendelea kuhojowiwa.

NOTISI / TANGAZO

NUTMEG AUCTIONEERS AND PROPERTY MANAGERS CO.LTD, CHAMPION AUCTION MART LTD, MASHOKA AUCTION MART, SUNDI AUCTION MART LTD, TAUSI AUCTION MART LTD, SMARKCORE GROUP LTD, WAUNGWANA AUCTION MART LTD, MASETO AUCTIONEERS AND DEBT COLLECTORS LTD, BEST GROUP LTD, SALEI AUCTION MART LTD kwa mamlaka tuliyopewa na Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, chini ya benki ya AKIBA COMMERCIAL BANK PLC, tunatoa notisi ya kulipa madeni kwa wadai wa wafuataa ndani ya siku 14 kuanzia tangazo hili, Vinginevyo, tutafanya minada ya hadhara kama ratiba inavyoonyesha.

JINA LA MDALIWA	TAWI ALILOKOZA	JINA LA MWENYE DHAMANA	AINA YA DHAMANA	TAREHE NA SAA YA MNADA	MAHALI DHAMANA ILIPO
RWEYEMAMU MENDRAD KABENDER	MWANZA	RWEYEMAMU MENDRAD KABENDER	KIWANJA TITLE NO. 74288/LO NO 542135/PLOT NO 318 BLOCK "A"	19.5.2021 /SAA 3:30 NA KUENDELEA	SHILABELA/ NYASHISHI
GRACE BARNABAS MASUKA	MWANZA	GRACE BARNABAS MASUKA	NYUMBA	19.5.2021 /SAA 3:30 NA KUENDELEA	MTAKUJA/USAG ARA
MARIA DAMAS JOSEPH	MWANZA	A. MARIA DAMAS JOSEPH	A. KIWANJA, PLOT NO 66, BLOCK C	22.5.2021	KISHIRI "B"
		B. WABISWA KABOGA KAPUMA	B. KIWANJA, PLOT NO 64, BLOCK C	SAA 3:30 NA KUENDELEA	KISHIRI "B"
ALKAD LAURIANI KAZALANI	MWANZA	ALKAD LAURIANI KAZALANI	KIWANJA KILICHOENDELE ZWA	24.5.2021 /SAA 3:30 NA KUENDELEA	KAWEKAMO "B"/MSUMBIJI
ANAUFOO FURIEL SAWE	MWANZA	LIGHTNESS BONIPHACE KABEGWE	NYUMBA	27.5.2021 /SAA 3:30 NA KUENDELEA	BUDUKU/KAHA MA/
FROLIAN ISDORY PONZA	MBAGALA	FROLIAN ISDORY PONZA	NYUMBA	17/5/2021 SAA 10:00NAKUENDELEA	MZINGA-MBAGALA
EDNA MOSES MTEI	MBAGALA	DONATH JOHN KALEBA/RONATHA J MWANGOSI	NYUMBA	16/5/2021 SAA 12:00NAKUENDELEA	MTONI KIJICI
GESSINE SESSINE MWIKWABE	MBAGALA	ROSE KIMARO ALEX	NYUMBA	16/5/2021 SAA 20:00NAKUENDELEA	KIZINGA-DARE SALAAM
RASHID SAID MSUYA	BUGURUNI	RASHID MSUYA	NYUMBA	20/5/2021 SAA 09:00NAKUENDELEA	MKODONGWA - MBAGALA SAKU
ANNA GABRIEL CHUWA	BUGURUNI	MUSSA MAGAMBI KASHID	NYUMBA	20/5/2021NAKUENDELEA	CHANICA NZASA
KAJIGILI INVESTMENT COMPANY LIMITED	MBEYA	JOSEPH KAJIGILI MWANDOBOKA	GARI TOYOTA CANTER, T 178 DGQ	14/5/2021 SAA 10:00NAKUENDELEA	TABATA DARE SALAAM
VENANCE JISKAKA MWAKYABALA	MBEYA	VENANCE JISKAKA MWAKYABALA	STORE NA FREMUZA MADUKA ZENYE HATI MILIKI	23/05/2021 SAA 10:00NAKUENDELEA	MWANJELWA , MBEYA MJINI
MWANAHAMISI ATHUMANI LUMAJA/ ELVIS LUYEGO	MBAGALA	MWANAHAMISI ATHUMANI LUMAJA /ELVIS LUYEGO	NYUMBA	17/5/2021 SAA 10:00NAKUENDELEA	HONDA VIANZI-MKURANGA
STAPHOD CHRISTOPHER SENYE/JUNIOR &ANDREW BUSSINES	MBAGALA	STAPHOD CHRISTOPHER SENYE	NYUMBA	17/05/2021 SAA 12:00NAKUENDELEA	MKWALIA-MKURANGA
NATHAN MASUMBUKO DANGA	MBAGALA	NATHAN MASUMBUKO DANGA	NYUMBA	18/5/2021 SAA 12:00NAKUENDELEA	MKURANGA
MANENO MUSSA ISMAIL	MBAGALA	MANENO MUSSA ISMAIL	NYUMBA	17/5/2021NAKUENDELEA	SANDALI USALAMA
ABDUL RAMADHAN NDAGINE	MBAGALA	MADARAKA MOHAMED MFAUME	NYUMBA	19/05/2021NAKUE NDELEA	MBAGALA CHARAMBÉ-KIMBANGULILE
MUSTAPHA ISSA MNYALU	MBAGALA	MUSTAPHA ISSA MNYALU	NYUMBA	21/05/2021NAKUE NDELEA	KOKOMWANGA

MASHARTI YA MNADA.

1. Mnunuzi atalazimika kulipa 25% ya bei ya nyumba au kiwanja papo hapo baada ya mnada kumalizika. Na 75% itakayobaki italazimika kulipwa ndani ya siku 14.
2. Ikiwa mnunuzi atashindwa kutimiza sharti lolotela mnada kuhusiana na malipo ya awali, hatarudishiwa pesa yoyote aliywishwa ilipa.
3. Kwa mawasiliano zaidi; tupigie simu no. 0754497396 / 07130774774/ 0754497396
4. Iwapo ndani ya siku 60 mnunuzi hajakabidhiwa nyumba benki itarudisha kiasi cha fedha kilichowekwa namnunuzi bila gharama yeoyote.

Mikataba mipyä ya nyota Ligi Kuu izingatia uhalisia

KUELEKEA ukingoni kwa msimu uliopo wa Ligi Kuu Tanzania Bara ni dalili za wazi kuwa msimu mwinge mpyä umekaribia.

Kwa sasa Ligi Kuu Tanzania Bara inatarajia kuingia katika mzunguko wa 28, na hii inamaana kwamba zimebaki raundi sita ili msimu wa 2020/21 ufikie tamati.

Sio Ligi hiyo tu, bali hata Ligi Daraja la Kwanza na Ligi Kuu ya Wanawake Tanzania pia ziko katika hatua ya lala salama. Timu zinazoshiriki ligi hizo tarayi zimeshagawanyika katika makundi matatu ambayo yanaonyesha nafasi ya kila klubu kulingana na pointi ilizovuna katika michezo yote iliochezwa.

Kundi la kwanza ni la timu zinazokimbizana katika Vita ya kuwania ubingwa, la pili ni lile ambalo linaamini liko katika nafasi salama ambapo hawawezi kipitiwa na panga la kupiga ligi hiyo na kundi la mwisho ni la klubu zinazoje pusha na janga la kushuka daraja.

Kwa maana hiyo, kila mmoja sasa hivi anafahamu vyema malengo yake kuelekeea msimu mpyä wa mwaka 2021/22 ambaao nao hauko mbali na maandalizi yake yanatakiwa yaanze mapema ili kuwa na kikosi imara.

Kwa kuangalia hilo, Nipashe inazikumbusha klubu na wachezaji kufanya mazungumzo yatakayofaidisha pande zote mbili kwa matarajio ya kupata matokeo chanya na tuchane na utamaduni wa kukataa kuuza mchezaji anayetakiwa nje ya Tanzania na kumbakisha nchini kwa dhuu lenye thamani ndogo. Tarayi tumeshaona klubu za Ligi Kuu Tanzania Bara zimeanza kuingia mikataba mipyä na wachezaji wake wa zamani na nyingine zimesajili nyota wapya ili kui-marisha vikosi vyao kuelekeea msimu mpyä.

Kufanya usajili mapema ndio jambo zuri, lakini mchakato huu ili uweze kuipa timu matokeo chanya ni vyema ukawa na faraja kwa pande zote mbili, hilo likifanyika kwa umakini, tunaamini timu husika itajiweka kwenye nafasi ya kupata ushindi na kufikia kile inachokihitaji.

Nipashe inakumbusha suala la maslahi kwa ajili ya kutaka kuona wachezaji wanapokea mishahara na bonasi wanazostahili na klubu pia inapata matokeo kulingana na uwekezaji walioufanya. Tumeshuhudia klubu nyingi hapa nchini zikwapa kiasi kidogo cha fedha za usajili wachezaji wazawa na kutoa mamiloni kwa nyota wanaotoka nje ya Tanzania, na uamuzi huu kuleta migongano katika siku za usoni.

Timu inapofanya makosa katika usajili, basi ni wazi huko mbele msamati wa kutwaa ubingwa katika ligi inayoshiriki au mashindano yoyote huwa ni ngumu au unawenza kusema wanabahatisha.

Nipashe inazikumbusha klubu kuwa makini katika mazungumzo na wachezaji inaowahitaji kwa kuwapa malipo wanayostahili na kwa kufanya hivi watawajenge nyota hao moyo wa kujituma kuanzia mwanzo hadi mwisho wa msimu kwa sababu watakuwa wanazungumza lugha moja.

Kama ambavyo tumeshuhudia baadhi ya wachezaji wetu kutakiwa na timu za nje, hii inaonyesha kwamba Soka la Tanzania na hasa Ligi Kuu Bara imekuwa bora, hivyo ili kulinda mazuri haya yaliyoanza kuonekana, ni wakati wa viongozi kuthamini michango inayotolewa nyota wa hapa nyumbani.

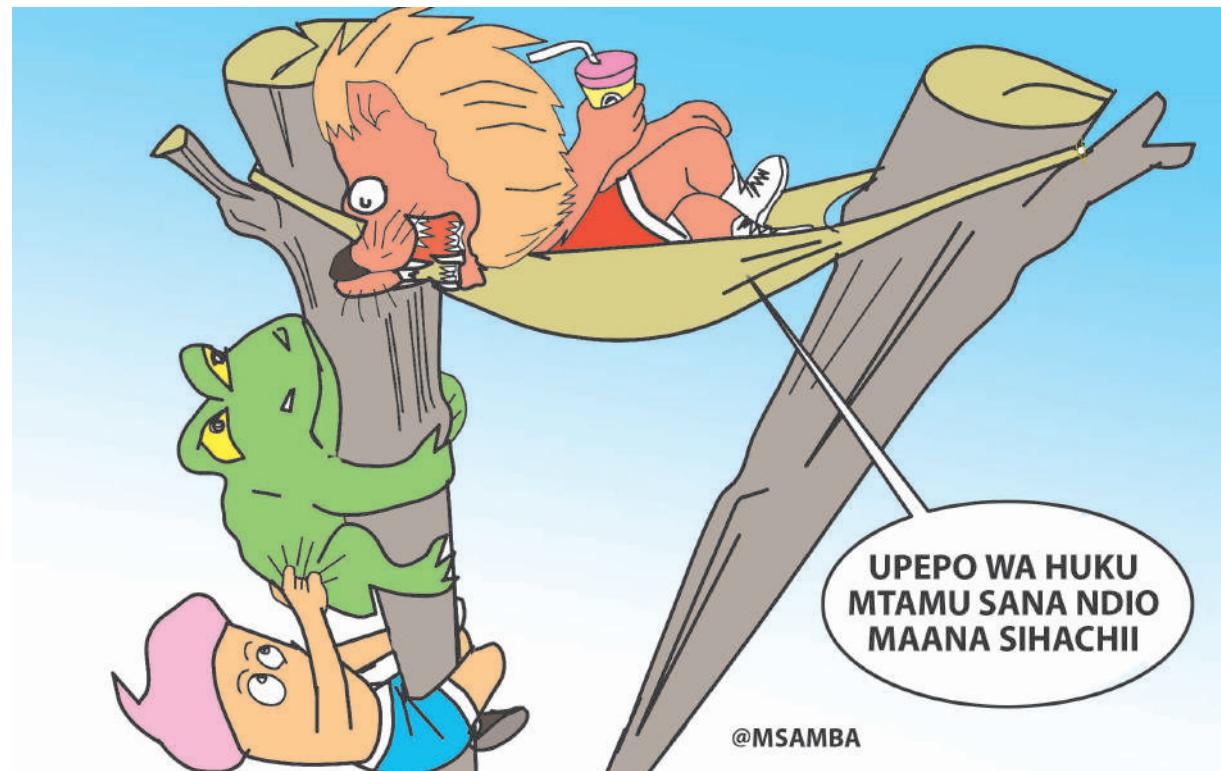
Kuwasajili kwa kuwapatia fedha zinazostahili kulingana na viwango vyao, kutawaongeza morali wachezaji husika na mwisho wa siku kuwa tarayi pia kuzitumikia Timu za Taifa ambazo hutegemea wachezaji waliolelewa vyema katika ngazi ya klubu.

Tunawakumbusha ili timu yoyote iweze kufanya vizuri katika msimu inayofuata, huu ni wakati wa kufanya mchakato wa usajili kwa umakini na weledi huku wakiwakumbusha wachezaji kudumisha nidhamu ndani na nje ya uwanka.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji: Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0782 253676
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
www.epaper.ippmedia.com

@MSAMBA

Muungwana Lazima Nilonge

Na Barnabas Maro

Siku zote penye nia pana njia

NIA ni dhamira ya kutimiza jambo, lengo, gharadhi. Wahenga waliosema "Penye nia pana njia" walikuwa na maana kuwa ikiwa mtu ana dhamira ya kufanya jambo hawezu kukosa njia.

Hii ni methali ya kutumiwa kutukumbusha kwamba tuwapo na nia ya kufanya jambo fulani lazima tufanikiwe.

"Hakuna kubwa lisilo ukomo." Kwamba kila jambo lina mwisho wake. Hata maisha ya mwanadamu hufikia kikomo chake. Methali hii hutumiwa kumliwaza mtu anayepambana na hali ngumu au matatizo kuwa anapaswa ajitahidi kuvumilia kuwanu hatimaye yatifikia kikomo chake.

Aidha, "Hakuna kubwa lisiloshindwa." Maana yake hakuna jambo lisilowezekana. Methali hii hutumiwa kumhimiza mtu anayekabiliana na hali ngumu kuwa lazima atafanikiwa hatimaye Vijana wa 'Bandari ya Salaam' (Dar es Salaam) husema: "Kutesa kwa zamani" kwamba ukitesa leo kesho utateswa wewe!

Hapa nazizungumzia timu za Yanga na Simba zenyé wanachama na mashabiki (watu wenye mapenzi na hamasa kubwa kuhusu timu zao) wengi nchini na nje ya Tanzania.

Ushahidi ni kwamba timu za Yanga na Simba zinapokwenda mikoani kumpambana na timu za huko hupata washangiliaji wengi zaidi kuliko timu wanazopambana nazo mikoani!

Ni ajabu lakini ndio ukweli ulivyo na hii husababishwa na chuki katika Yanga na Simba waliokuwa pamoja kabla ya kutengana na kuwa maadui ingawa eti wanaitwa watani wa jadi!

Kwa nielewavyo, 'utani' ni taratibu au desturi za kimila ambazo huwafanya watu wanaojuana wawewe kuambiana au kutendeana jambo lolote la mzaha bila ya kuleta chuki au kero; maneno ya masihara; dhihaka.

Utani wa Yanga na Simba ni zaidi ya masihara kwani utani wao umeegemea zaidi kwenye chuki dhidi ya maendeleo ya upande mwinge. Huo sio utani bali ni chuki na kuoneana gere.

Bila kubwabwaja, yaani kusema ma-

neno mengi yasiyoafikiana na lengo langu, nathubutu kusema timu ya Simba, maarufu kwa jina la 'Wekundu wa Msimbazi' wana nafasi nzuri ya kutwaa sio ubingwa wa Ligi Kuu ya Tanzania Bara tu, bali pia hata ule wa Bara la Afrika, kwa mara ya kwanza kwa nchi za ukanda wa Afrika Mashariki na baadhi ya nchi jirani yaani Kenya, Uganda, Burundi, Rwanda n.k.

Nakubaliana na wahenga waliosema. "Hakuna kubwa lisilo ukomo." Kwamba kila jambo lina mwisho wake.

"Kweli ndio firme ya kukamata" chambilecho wahenga, kwamba kweli ni silaha nzuri maishani. Methali hii yatukumbusha umuhimu wa kuusema ukweli hata kama kwa kufanya hivyo tutaishia kuchukiwa na wenzetu.

Tukubaliane kuwa Simba ya sasa si ile ya zamani ilioipa Yanga nafasi ya kutwaa ubingwa wa Ligi Kuu mara nyingi zaidi hata kuitwa 'mabingwa wa kihistoria.' Hii ni Simba ilio tofauti kabisa inayoendeshwa na bilionea kijana aitwaye MO Dewji. Kwa upande mwinge tajiri Yusup Manji aliifadhili Yanga kwa hali na mali lakini alipoondoka, Yanga ikawa kama yatima yaani mtoto aliyefiwa na mzazi wake!

Sasa klubu hiyo inaendeshwa na kampuni ya GSM inayofanya kila jambo yenyewe kama fedha za usajili wa wachezaji, walimu na benchi zima la ufundi pamoja na mishahara yao, vifaa vyaya vya michezo n.k.

Najaribu kufikiria kama sio GSM leo Yanga ingekuwa hali gani? Allahu ya aalam (Mungu ndiye mwenye kujua zaidi.) Kama makanisa na misikitii huendeshwa kwa sadaka za waumini wao kwa nini wanachama na mashabiki wa Yanga na vilabu vingine wasiwe na utaratibu wa kuzichangia ili kuziondoa kwenye ukata (ufukara; umaskini; uhitaji)?

Timu zetu zitaendelea kutegemea matajiri mpaka lini? Vinginevyo ziuzwe kwa matajiri na wanachama wabaki kuwa mashabiki tu.

marobarnabas@yahoo.com
0784 334 096

MKUTANO MKUU MAALUM WA CCM

Wajumbe wakiwa na mabango yanayoonyesha mikoa waliyotoka wakishangilia burudani iliyokuwa ikitolewa katika mkutano huo.

Mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), Rais, Samia Suluhu Hassan, akiwa katika picha ya pamoja na Marais wastaafu, Mzee Ali Hassan Mwinyi na Dk. Jakkaya Mrisho Kikwete, baada ya kuchaguliwa kushika nafasi hiyo, katika Mkutano Mkuu Maalum wa CCM, jijini Dodoma jana. **PICHA ZOTE: IKULU**

Aliyekuwa Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam, Paul Makonda na Mkuu wa Wilaya ya Hai, Lengai Ole Sabaya, wakiteta nje ya ukumbi wa Mkutano Mkuu Maalum wa CCM, jijini Dodoma jana. **PICHA: AUGUSTA NJOJI**

ais, Samia Suluhu Hassan, akiwa ameshikilia Tuzo ya Heshima na Pongezi aliyopewa na Jumuia ya Umoja wa Wanawake wa CCM (UWT), baada ya Kuchaguliwa kuwa Mwenyekiti Mpya wa chama hicho.

Viongozi mbalimbali pamoja na wajumbe wa Mkutano Mkuu wa CCM, wakifurahia wakati wa mkutano huo.

Kiwanda kikubwa dawa kuanza rasmi uzalishaji

Na Joseph Mwendapole

KIWANDA kikubwa cha kutengeneza dawa za binadamu cha Kairuki Pharmaceuticals Industries Limited (KPIL) kinatarajia kuanza uzalishaji mwezi ujao.

Akizungumza na gazeti hili juzi, Mkurugenzi Mtendaji wa Hospitali ya Kairuki, Dk. Muganyizi Kairuki, alisema maandalizi yote yamekamilika na kinachosubiriwa ni umeme na maji.

Dk. Kairuki alisema hata malighafi za kutengeneza dawa zimeshaagizwa kutoke nje ya nchi na zinatarajia kufika wakati wowote kuanzia sasa na kwamba wafanyakazi wa kiwanda hicho wameshapatikana.

Pia alisema uwekezaji huo ulioko ka-

tika eneo la viwanda Zegeleni, Manispaa ya Kibaha, ni Sh. bilioni 45 ambazo ni mkopo.

Alisema asilimia 60 ya dawa zitakazokuwa zinatengeneza zitakuwa zikiuzwa kwenye soko la ndani wakati asilimia 40 zitauzwa kwenye soko la nchi za Afrika Mashariki na Kusini mwa Afrika.

Kiwanda hicho, alisema kitakuwa na uwezo wa kuzalisha chupa za dawa milioni 55 kwa mwaka na kutengeneza ajira za moja kwa moja 200 na za muda 500.

Alisema watazalisha dawa za aina mbalimbali kwa kutumia teknolojia ya kisasa zaidi, hivyo kupunguza utegemezi wa kununua dawa hizo nchi za nje hivyo kuokoa fedha nydingi.

Waziri Mkuu Kassim Majaliwa, juzi alitembelea kiwanda hicho na kusifu

uwekezaji uliofanywa na Kairuki na kuahidi kuwa serikali itaendelea kuwawekea mazingira mazuri.

Majaliwa alisema watumishi wa serikali wanapaswa kuwa karibu na wawekezaji hao kusikiliza mahitaji yao kwa wakati badala ya kuwa wasumbu na kuendekeza urasimu.

Alisema ujenzi wa viwanda vipywa kama hivyo ni muhimu kwa kuwa vinaiongezea serikali wigo wa ukusanyaji wa kodi na kutoa ajira kwa vijana wengi. Alisema serikali pekee haina uwemo wa kuajiri vijana wote wasio na ajira.

Alisema serikali itaendelea kulinda viwanda vya ndani kwa kuhakikisha inadhibiti bidhaa kutoka nje ya nchi kwa kuziongezea tozo ili hata zikiingia nchini zisisambaratishe bidhaa za ndani.

Meneja Mauzo Rejareja wa Puma Energy Tanzania, Venessy Chilambo (katikati), akizungumza na waandishi wa habari, jijini Dar es Salaam juzi, wakati wa uzinduzi wa vituo vipywa vya mauzo ya mafuta rejareja katika maeneo ya Bukoba, Kihonda Morogoro, Kigamboni, Kijichi, Segera na Tanga. **PICHA: JOHN BADI**

NMB yapata matokeo mazuri robo ya kwanza

Na Mwandishi Wetu

BENKI ya NMB imesema imeendeleza ufanisi wake kuitendaji katika robo ya kwanza ya mwaka 2021.

Imesema faida ya benki kabla ya kodi imeongezeka kwa asilimia 34 na kufika Sh. bilioni 93 wakati faida baada ya kodi imeongezeka kwa asilimia 33 na kufika Sh. bilioni 65 katika robo iliyoishia Machi 31 mwaka 2021.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa NMB, Ruth Zaipuna, alisema juzi kuwa ufanisi huo umetokana na ongezeko la mapato, udhibiti wa ghamama za uendeshaji na umakini katika utoaji wa mikopo.

Mapato yaliongezeza kwa ailimia 16 na kufika Sh. bilioni 224 ikililinganishwa na Sh. bilioni 193 za robo ya kwanza mwaka 2020, na mwamba mapato hayo yalichangiwa na ongezeko la pato halisi la riba lililotokana na faida ya mikopo na ile ya kwenye amana za serikali.

Vilevile, mapato yasiyotokana na riba yaliongezeza kwa asilimia 10 kutokana na ongezeko uimarishaji wa utoaji suluhishi za kibenki kwa njia ya kidijitali.

Alisema benki bado ina ufanisi wa kutosha. Utekelezaji wa mikakati ya kupunguza ghamama za uendeshaji unaendelea kutoa matokeo chanya kwani uwiano wetu wa ghamama na mapato umeimara mpaka asilimia 48 katika robo ya kwanza mwaka 2021 kutoka asilimia 52 katika robo ya kwanza mwaka 2020, chini ya kiwango kilichowekwa na msimamizi wa mabenki yaani Benki Kuu ya Tanzania (BOT) cha asilimia 55.

Kwa mujibu wa Zaipuna, benki itaendelea kutekeleza mikakati ya kupunguza ghamama na kuongeza ufanisi kwa mujibu wa malengo makuu ya kimkakati ya benki, huku tukendelea kuwashudumia vyema wateja wake.

Akizungumzia ufanisi na umara wa benki, Zaipuna alisema: "Tumeanza vizuri. Tunahakikisha ongezeko la thamani kwa wanahisa wetu na nchi kwa ujumla. Matokeo haya ya Q1 yanaakisi uwezo wa kuendelea vyema huko mbele katika utekelezaji wa mikakati yetu kwa kutumia wafanyakazi wetu wanaoitoa kuhudumia wateja wetu kwa ufanisi mkubwa."

Kampuni za kigeni zamiminika TIC kusaka fursa uwekezaji

Na Mwandishi Wetu

KITUO Cha Uwekezaji Tanzania (TIC), kimeleta kampuni nydingi kwa ajili ya kuwekeza nchini kwa kuwatumia mabalozi wa Tanzania nje ya nchi na wale wanaozishawilisha nchi zao nchini.

Mkurugenzi Mtendaji wa TIC, Dk. Maduhu Kazi, alisema jana kuwa mwaka jana pekee kwa kushirikiana na ofisi za ubalozi, ilipokea wawekezaji wenye nia ya kuwekeza kutoka Korea, Marekani, India, Uturuki, Austria, Japan na Poland.

Alisema kampuni zilizokuja kutafuta fursa ziliikuwa 87 ambazo kutoka Ulaya ziliikuwa saba, Asia sita, Afrika sita, Amerika mbili na Austria.

Dk. Kazi alisema TIC imeshiriki makongamano 12 ya uwekezaji kwa nji ya mtandao yakiwamo manne ya kilimo, utalii, pamba na korosho yalikuwa ya kisekta wakati makongamano manane ya uwekezaji kwa nchi husika au kanda yakiwa kwa nchi za India, Philippines, Indonesia, Thailand, Afrika Kusini, Quatar, China na Jumuiya ya maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC).

Alisema kampuni za kigeni zilizokuja rasmi mwishoni mwa mwaka jana kutafuta fursa za uwekezaji zilitoka India, Marekani, China, Falme za Kiarabu, Afrika Kusini na Sweden.

Alizitaja nchi zingine kuwa ni Yemen, Kenya, Ujeruman, Urusi, Australia, Botswana, Misri,

Ufaransa, Korea, Austria, Poland, Srilanka, Canada na Ukraine.

Kwa mujibu wa Dk. Kazi, katika siku za karibuni wawekezaji wengi na mabalozi na wawakilishi wa mashirika ya kimataifa wameonyesha kufurahishwa na mwenendo wa serikali katika suna zima la kuboresha mazingira ya uwekezaji.

Pia alisema tayari mabalozi na wawekezaji hao wameonyesha nia ya kusaidia program mbalimbali za maboresho ya mazingira ya uwekezaji nchini.

Dk. Kazi alisema TIC itaendelea kuibua fursa a uwekezaji katika mradi wa ujenzi wa Reli ya Kisasa ya SGR na kitaafanya utafiti ili kutoa fursa kwa wawekeaji kubaini maeneo ya

nayofaa kuwekezwa na kuwekezsha reli ya SGR kufanyakazi kwa ufanisi.

Alisema kituo kitaendelea kuhamasisha uwekezaji wa ndani na kwa kushirikiana na wakuu wa mikoa mwaka huu wa fedha wamefanya makongamano manne mikoa ya Mbeya, Singida, Katavi na Pwani.

Dk. Kazi alisema kampuni za wawekezaji wa Kitanzania zilizofika kituoni rasmi kwa ajili ya kufuatilia fursa ni 77 kwa kipindi cha Julai mwaka jana hadi Machi mwaka huu iliyoalisha ajira 13,857.

Alisema katika kipindi cha Januari mwaka huu hadi Mwezi Machi TIC imefanikiwa kusajili miradi 51 yenye thamani ya Dola za Marekani milioni 987, kuanzia Julai mwaka jana hadi Machi mwaka huu iliyoalisha ajira 4,272.

Hata hivyo, alisema janga la Corona liliسابيشا uwekezaji kote duniani kusuasua na kwamba kusingeza na ugonjwa huo usajili wa miradi ungekuwa umeifikia hakua kubwa sana.

utaratibu wa kuinadi kwaajili ya kupata ubia.

Kuhusu usajili wa miradi ya uwekezaji, Dk. Kazi alisema TIC imefanikiwa kusajili miradi 151 yenye thamani ya Dola za Marekani milioni 987, kuanzia Julai mwaka jana hadi Machi mwaka huu iliyoalisha ajira 4,272.

Hata hivyo, alisema janga la Corona liliسابيشا uwekezaji kote duniani kusuasua na kwamba kusingeza na ugonjwa huo usajili wa miradi ungekuwa umeifikia hakua kubwa sana.

Wadau wachambua bajeti Madini

Na Augusta Njoji, DODOMA

MTANDAO wa Haki-Rasilimali umefanya uchambuzi wa makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Madini na kutoa mapendekezo mbalimbali ikiwamo kuboresha sheria na kanuni ili Bunge litimizie wajibu wake wa kuhakikisha mapato ya nchi hayapote.

Mkurugenzi Mtendaji wa Haki-Rasilimali, Rachel Chagonja, aliyasema hayo jana jijini hapa alipokuwa akieleza uchambuzi wa makadirio hayo kwa mwaka 2020/21 na 2021/22 ulifanywa na mtandao huo.

Alisema uboreshaji huo utaidia Bunge kupokea na kujadili ripoti za Taasisi ya Uziduaji ka-

tika Sekta za Madini na Nishati (TEITI).

Chagonjwa alisema pamoja na nia njema ya wizara katika kuongeza uwezo wa taasisi zake kama TEITI kwa ajili ya kuongeza uwazi na uwajibikaji, imeonekana wazi kwamba kuna ukosefu wa utashi wa kisiasa kwenye kutoa fedha kwa ajili ya TEITI.

"Taarifa ya TEITI za miaka 10 (2009 hadi 2019) juu ya mliniganisho wa malipo yaliyofanywa na kampuni za madini kwenda serikali ya Tanzania na kuliniganisha risiti za malipo hayo zimeonyesha Sh. Bilioni 90 na dola za marekani 328,000 zimekosa maelezo kuonesha zilipo," alisema.

Alisema pamoja na kufanyaika ukaguzi maalum na Ofisi ya Mk-

aguza na Mdhhibit Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG), taarifa za ukaguzi hazijawekwa wazi kwa ajili ya kujadili na wadau kama ilivyo kwa taarifa za kawaida za TEITI.

"Kwa sababu ya namna ya mikataba ya madini iliyotienda saini, wajibu wa CAG kwenye sekta ya uzinduuji unakuwa kama mtazamaji na kumnyima fursa ya kufanya ukaguzi wa miradi hiyo. Ni katika mazingira maalum tu ndipo TEITI inaweza kumwita CAG kwa ajili ya kufanya ukaguzi," alisema.

"Kwa ujumla kunyimwa huku kwa CAG kukagua mikataba hiyo ni kinyume na Katiba ya Tanzania Ibara ya 143 kuhusu kupata taarifa kifungu cha 5 na 15 cha Sheria ya Uguzi ya mwaka 2008," al-

iongeza.

Alishauri wizara ilekeze rasilimali fedha kwa taasisi ya TEITI ili kuongeza uwazi na uwajibikaji ili kupunguza vitendo ya kifisadi katika sekta hiyo.

Pamoja na hayo, mkurugenzi huyo alitaja mapendekezo mengeku kuwa ni uwapo wa chanzo cha kimkakati cha mapato ili kusaidia kwa uhakika utekelezewaji wa miradi ya maendeleo kama iliyopangwa.

Naye Makamu Mwenyekiti wa Bodii ya Haki-Rasilimali, Flaviana Charles, alisema pendekozingine ni kuhakikisha wawekezaji katika uchimbaji madini wanatoa fedha na kuingiza mfuko wa mazingira ili wanapomaliza uchimbaji mazingira yarudishwe kwenye hali ya kawaida.

Utendaji TADB wamkuna Waziri

Na Mwandishi Wetu, DODOMA

WAZIRI wa Fedha na Mipango, Dk. Mwigulu Nchomba, amesema utendaji mahiri wa Benki ya Maendeleo ya Kilimo Tanzania (TADB), umesaidia kuleta mageuzi kwenye sekta za kilimo, uvuvi na ufugaji nchini.

Akipokea taarifa ya utendaji wa kimkakati wa TADB ili-yowasilishwa na Mkurugenzi Mtendaji wa benki hiyo, Japhet Justine, ofisini mwake jijini hapa, alisema utendaji mahiri wa TADB unasaadia kuyapa nguvu maono ya Rais Samia Hassan juu ya kilimo.

Naye Katibu Mkuu wa Wizara ya Fedha na Mipango, Emmanuel Tutuba, alieleza kuridhishwa na ripoti ya benki hiyo na kusema anaona jitihada ya dhahiri ya benki hiyo katika kuendeleza na kutimiza wajibu uliowekwa na serikali ili utimi-

zwe na taasisi hiyo.

Awali, Justine alisema tangu kuanzishwa kwa benki hiyo zaidi ya wakulima 1,800,000 wamefikiwa.

"Kipekee Waziri tumeshawishi kushuka kwa kiwango cha riba zilizokua zikitolewa na benki na taasisi za kibashara za fedha kutoka asilimia 24 hadi kuwa kati ya asilimia 17 na 14," alisema.

Alibainisha kwamba malengo mengine ya benki hiyo ni kufungamanisha wakulima wanaozalisha mazao na masoko na kuboresha miundombinu ya kilimo kwa kuhakikisha upatikanaji wa zana bora za kilimo na uvuvi, upatikanaji wa pembejeo na viwatilifu kwa wakulima.

Naibu Waziri Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Deogratius Ndejemb (kulia), akishiriki futari na wananchi wa Mji wa Chamwino Ikulu, mkoani Dodoma juu jioni. **PICHA: IBRAHIM JOSEPH**

Kasi maambukizi VVU kwa vijana yatisha

Na Augusta Njoji, DODOMA

NAIBU Waziri, Ofisi ya Waziri Mkuu, Kazi, Ajira na Vijana, Patrobias Katambi, amesema hali ya maambukizi ya virusi ya UKIMWI (VVU), kwa kundi la vijana yapo juu huku utafiti ukionekisha kati ya watu 72,000 wanaopata maambukizi mapya kwa mwaka asilimia 40 ni vijana.

Katambi alisema hayo juzi alipokuwa akifungua mukutano wa mwaka wa wadau unaotekeliza afua za VVU na UKIMWI zinazowalenga wasichana balehe na wanawake vijana.

Alisema utafiti huo ulifanywa mwaka 2016/17 na kwamba kati ya idadi hiyo ya vijana, asilimia 80 ni wasichana wenye umri kati ya miaka 15 hadi 24 na kuwataki vijana kuendelea kuchukua

tahadhari ili kujikinga na maambukizi hayo.

"Hii inarnaanisha kuwa kila kundi la vijana 10 wenye maambukizi wanane kati yao ni vijana wa kike na wawili ni wa kiume, hivyo ni muhimu kuhimiza vijana na watu wote kupima ili kujua hali setu, kutumia dawa kama tutagundulika tunaishi na VVU na kuepuka maambukizi ikiwa bado hatujapata maambukizi," alisema.

Alisitisiza UKIMWI bado upo nchini licha ya kuwa na mwelekeo mzuri wa kushuka kwa maambukizi. Alisema hali si nzuri hasa kwa vijana.

Naibu Waziri alisema kuna juhudzi zinazofanywa kupitia miradi ya DREAMS Initiatives, Ujana Salama, na Timiza Malengo ambayo inalenga kuwafikia mabinti balehe na wanawake vijana

wenye umri wa miaka 15 hadi 24 walio kwenye mazingira hatarihi, wakiwamo waliozaa kwenye umri mdogo.

Alisema mradi wa DREAMS unatekelezwa katika mikoa minne na halmashauri 12 na kwamba mradi wa Ujana Salama unatekelezwa katika mikoa minne na halmashauri 11 huku mradi wa Timiza Malengo unatekelezwa katika mikoa mitano na halmashauri 18.

Alitoa wito kwa mabinti waliojiunga kwenye vikundi vya ujasiriamali kuwa mabalozi na walimu kwa wasichana balehe na wanawake vijana.

Naibu Waziri Katambi alisema serikali itaendelea kuhakikisha inatoa fedha kwa ajili ya vijana huku akiwataka kuchangamkia fursa za mikopo zinazotolewa ka-

tika halmashauri nchini.

Naye Mkurugenzi Mkuu wa Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania (TACAIDS), Dk. Leonard Maboko, alisema lengo la kikao hicho ni kuwaleta wadau na kuona wamefikia wapi na wamekutana na kero zipi ili kuzitata.

"Tulianzisha Kijiji Maalum kwa vijana ambayo inalenga masuala ya vijana na haya yote yalikuwa maagizo ya Waziri Mkuu na ni kutokana na kundi hilo kuwa hatarini, na kuongoza kwa maambukizi mapya," alisema.

Balozi Mwakilishi wa Wasichana Balehe na Wanawake Vijana, Rosemary Shani, alisema wanakabiliwa na upungufu wa vituo vya kutolea huduma kwa vijana, soko la uhakika wa bidhaa wanazozalisha na uelewa mdogo wa jamii kuhusu kinga za VVU.

Naye Katibu Mkuu wa Wizara ya Fedha na Mipango, Emmanuel Tutuba, alieleza kuridhishwa na ripoti ya benki hiyo na kusema anaona jitihada ya dhahiri ya benki hiyo katika kuendeleza na kutimiza wajibu uliowekwa na serikali ili utimizwe na taasisi hiyo.

HESLB, bodi mikopo Zanzibar zatia saini

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

KATIBU Mkuu Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, Ali Khamis Juma, amesema makubaliano kati ya Bodi ya Mikopo ya Zanzibar pamoja na Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu Tanzania yataziwezesha taasisi hizo kufanya kazi kwa ushirikiano katika utoaji wa mikopo kwa wanafunzi.

Akizungumza jana mjini Zanzibar katika hafla ya utajia saini ya makubaliano ya ushirikiano kati ya bodi hizo, Katibu Mkuu huyo alisema makubaliano hayo kwa kiasi kikubwa yatasaidia kupanua huduma za mawasiliano pamoja na vikwazo vya urudishaji wa mikopo.

Alisema taasisi hizo mbili majukumu yake yanafanana ambayo ni kutoa huduma za mikopo kwa wanafunzi wa elimu ya juu kwa mujibuu wa sheria ya kuanzishwa kwazo.

Juma alisema kufikiwa kwa makubaliano hayo sasa kutaziwezesha taasisi hizo kufuatilia kwa karibu wanafunzi katika urejeshaji wa mikopo ili itumike kwa wanafunzi wengine.

Mkurugenzi Mtendaji wa Bodi ya Mikopo Zanzibar, Iddi Khamis Haji, alisema bodi inakabiliwa na changamoto kubwa ya urudishaji wa mikopo na kwa sasa fedha nyingi zimetolewa lakin ziko mikononi hazijarudi katika bodi.

Alisema katika kipindi cha miaka kumi Bodi ya mikopo ya elimu ya juu imetoo mikopo ya Sh. bilioni 66 lakini urejeshaji wake ni wastani wa Sh. bilioni tatu kwa mwaka.

Naye Mkurugenzi Mtendaji wa HESLB, Abdul-razak Badru, alisema makubaliano hayo yamekuja katika wakati mwafaka ambapo viongozi wa juu wa serikali akiwamo Rais Samia Suluhu Hassan, wamesisitiza ushirikiano na taasisi zenye uhusiano katika Muungano kwa ajili ya kuleta ufanisi.

Pia alisema makubaliano hayo yatasaidia kuwatambua na kuhakiki wanafunzi wanaopata mikopo kwa upande wa Zanzibar ili wasipate mikopo tena inayotolewa na HESLB.

Waziri wa Biashara na Maendeleo ya Viwanda wa Zanzibar, Omar Said Shaaban (kushoto), akizungumza na Balozi wa Ufaransa hapa nichini, Frederic Clavier, aliyemtembelea ofisini kwake, Unguja juu. Walizungumzia masuala mbalimbali ya kibashara baina ya nchi hizo mbili. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Mkuu mpya JKU akataa utegemezi

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

WAPIGANAJI wa vikosi vya Serikali ya Mapinduzi Zanzibar wametakiwa kuongeza uzalishaji wa chakula ili kufikia malengo ya kuanzishwa kwa taasisi hizo na kuacha kutegemea mgawo wa serikali.

Mkuu wa Jeshi la Kujenga Uchumi (JKU), Kanali Makame Abdalla Daima, alisema hayo jana wakati akizungumza na wapiganaji wa kikosi hicho alipokuwa akijitambulisha kutokana na uteuzi wake uliofanya hivi karibuni na Rais Dk. Hussein Mwinyi.

Alisema malengo ya kikosi hicho ni kuongeza uzalishaji na kujitegemea kwa kutumia rasilimali zilizopo yakiwamo mabonde ya mpunga.

Kanali makame alisema wakati umefika hivi sasa wa kulima kilimo cha miwa ambacho soko lake ni la uhakika katika kiwanda cha kuzalisha sukari cha Mahonda.

"Hatuna sababu ya kushindwa kuzalisha chakula kwa wingi ikiwamo mpunga pamoja na miwa kwa sababu maeneo ya kilimo yapo pamoja na mabonde ya uzalishaji wa mpunga," alisema.

Alimkaribisha mkuu mpya wa JKU baada ya makabidhiano ya ofisi na nyaraka mbalimbali, aliyekuwa mkuu wa jeshi hilo, Ali Mtumweni

Hamad, aliutaka uongozi wa mpya kujipanga zaidi na kuyafikia malengo ya kujitosheleza kwa chakula.

Aidha alimtaka mkuu mpya wa kikosi hicho kufuatilia mipaka pamoja na hatimilki ya majengo ya kambi za kikosi cha (JKU) ili kue-puka uvamizi na migogoro na wananchi.

"Malengo na mikakati ya JKU tangu ilipoanzishwa ni kujitosheleza na chakula kwa kutumia rasilimali zilipo malengo ambayo bado haya-jafikiwa hadi sasa," alisema.

Katika hatua nyine, Mkuu wa Chuo cha Mafunzo Zanzibar (Magerewe), Luteni Kanali Khamis Bakari Khamis, aliwataka watendaji wa chuo hicho kudumisha nidhamu ka-

tika kutoa huduma kwa wafungwa na watuhumiwa wa makosa mbalimbali.

Alisema katika kipindi chake atahakikisha anakiongoza chuo hicho na kuleta mabadiliko makubwa yakiwamo ya kiuchumi na kuviezeshwa vikosi kutumia rasilimali zake kupiga hatua kubwa ya maendeleo.

Khamis alisema matarajio yake makubwa kupata ushirikiano kutoka kwa maofisa pamoja na wapiganaji wote ili kutekeleza malengo hayo.

"Ili nifanikiwe katika utekelezaji wa majukumu yangu, nawaomba wapiganaji pamoja na maofisa wote mnipe ushirikiano ili kufikia malengo ya kuteuliwa kwangu," alisema.

Othman akemea urasimu serikalini

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

WATUMISHI na watendaji wa Ofisi ya Makamo wa Kwanza wa Rais na taasisi zake, wametakiwa kuongeza ufanisi na kuondoa urasimu ambao ni kikwazo katika uwajibikaji na kuwatumikia wananchi.

Makamu wa Kwanza wa Rais, Othman Masoud Othman, aliyasema hayo jana wakati akizungumza na wakuu na watendaji wa ofisi yake huko Pemba ikiwa ni ziara ya kujitambulisha kwa wakuu wa taasisi zilizoko chini ya ofisi yake.

Alisema moja ya matatizo makubwa na kero kwa wananchi ni viongozi waliokebidhiwa majukumu kushindwa kufikia malengo ikiwamo urasimu katika kuwatumikia wananchi.

Othman alisema serikali ya Zanzibar imedhamiria kuwatumikia wananchi na kutoa huduma kwa ufanisi na kuondoa urasimu na usumbu usiokuwa na sababu yoyote.

"Hiyo ndio dhamira na malengo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar chini ya Rais Dk. Hussein Ali Mwinyi. Sisi watendaji wake tunawajibika kutekeleza maagizo hayo ya kuleta ufanisi na kupambana na urasimu ambao ni kikwazo katika kuyafikia malengo hayo," alisema.

Kuhusu taasisi zilizo chini ya ofisi yake, aliwataka watendaji kuongeza kasi ya kupambana na matumizi ya dawa za kuleva ambayo yame-sababisha athari kubwa kwa jamii ikiwamo vijana ambao ndio nguvu kazi ya taifa.

Pia alikitaka kikosi kazi cha kupambana na uingizaji wa madawa

ya kuleva kuimarisha ulinzi katika maeneo makuu ya kuingia watu ikiwamo katika Uwanja wa Ndege wa Zanzibar pamoja na maeneo ya bandari.

Alisema mikakati zaidi inahitajika katika kudhibiti uingizaji wa dawa za kuleva kutokana na mazingira ya kijiografia ya visiwa vya Unguja na Pemba vyenye njia nyingi za kuingia pamoja na bandari zisizo rasmi.

"Watendaji wa kitengo cha kupambana na madawa ya kuleva tunakabiliwa na changamoto nyingi. Tunatakiwa kuongeza ufanisi zaidi katika kudhibiti uingizaji wa dawa za kuleva ikiwamo katika maeneo ya bandari bubu," alisema.

Sambamba na hilo, aliwataka watendaji kutoa elimu zaidi juu ya athari za mabadiliko ya tabia ya nchi kwa kutumia vyombo vya habari na

mitandoa ya kijamii kwa ajili ya ku-fikisha taarifa hizo kwa haraka.

Aliwataka wananchi nao kuchukuwa tahadhari ikiwamo kucha kufanya uharibitu wa mazingira kwa kuchota mchanga wa pwani kwa matumizi ya shughuli mbali mbali ikiwemo ujenzi.

Naye Matibu Mkuu Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Khadija Khamis Rajab, aliwataka watendaji wa ofisi hiyo kufahamu kwamba wananchi moja kwa moja katika maisha yao.

Alisema mapambano dhidi ya ukimwi, udhibiti wa dawa za kuleva pamoja na mikakati ya kuimarisha mazingira kutokana na mabadiliko ya tabia nchi ni moja ya majukumu ya ofisi hiyo kuona malengo yote yanafikiwa kwa manifikio makubwa.

PROFESA JAY

UKURASA 12

JUMAMOSI MEI 1, 2021

Nipashe
MWANGA WA JAMII

BT
**BURUDANI
TELE**

DRIS Sultan ameweka rekodi ya kuwa Mtanzania wa kwanza ambaye ataonekana katika uwanja mpana wa mtandao wa filamu duniani Netflix katika tamthilia ya Slay On.

Mara baada ya filamu hiyo kutambulishwa rasmi mastaa na viongozi mbalimbali wamejitokeza kumwagia sifa Idris, kwa kupiga hatua kubwa.

Rais Mstaafu, Jakaya Kikwete, alitumia muda wake kumwandikia ujumbe kupitia mtandao wa Twitter, akimpongeza na kuelezea furaha yake kuona kijana wa Kitanzania anaonekana kwa mara ya kwanza katika mtandao huo maarfu.

Kikwete ametoa hamasa kwa wasanii wengine kuiga mfano huo ili siku moja Tanzania iwe inasifika katika tasnia ya sanaa.

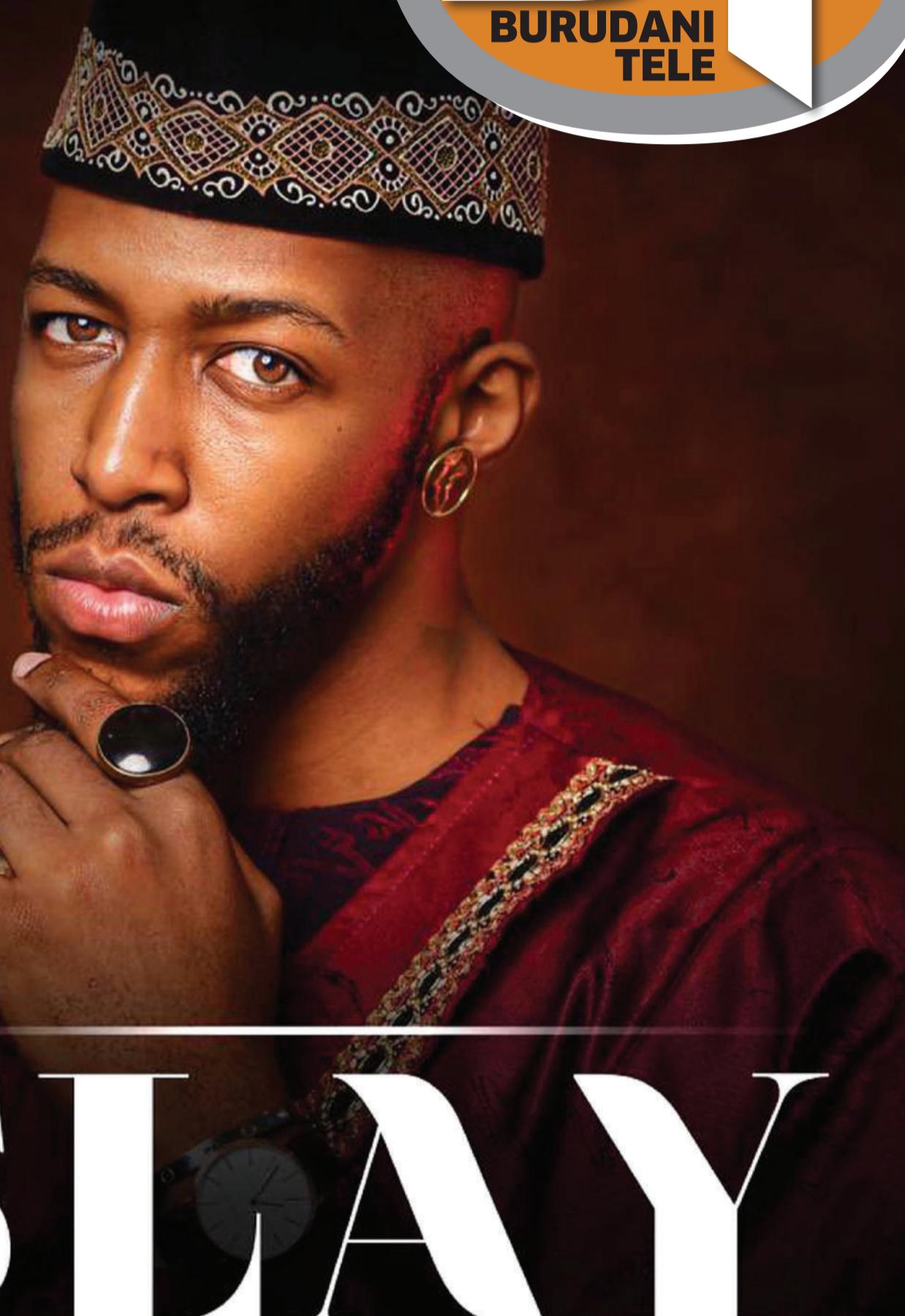
Akizungumza katika mahojiano na kituo kimoja cha televisheni, Idris ameelia furaha yake kuona kiongozi mkubwa kama yeye anampongeza kwa kumwandikia ujumbe, kitu ambacho kimempa faraja na kujiamini.

Amesema tamthilia ya Slay On ambayo imejikita katika vichekesho, amecheza katika nafasi ya mhusika mkuu kitu ambacho ni kigumu hasa kwa kuzingatia wasanii walioshiriki wametoka katika mataifa tofauti ya Afrika na Marekani.

"Kupewa nafasi ya uhusika mkuu katika filamu inayowashirikisha mastaa wa uigizaji barani Afrika na Marekani ni jambo gumu na unaweza kusema Mungu ameonyesha uwezo wake kwangu," amesema.

Amesema sasa ameanza kupata njia ya kwenda katika uwanja mkubwa wa Hollywood, kwani kupitia filamu hiyo watayarishaji wakubwa watamuona na kumjumuisha katika kazi zao.

"Siwezi kufikiria kazi hii pekee, natarajia watayarishaji wakubwa wa Hollywood wataniona na pengine kunipa ofa za kushiriki katika filamu zao," ameongeza kusema.

SLAY

Filamu inayodatisha Watanzania

BASI SAWA

Idris unawajua watoto wa IG?

MCHEKESHAJI na mwigizaji kutoka Bongo, Idris Sultan, ameibua mjadalalikilishi baada ya kuhoji baadhi ya mastaa ambao wana kawaida ya kuwafungula watoto wao akaunti za mitandao ya kijamii baada ya benki.

Katika ukurasa wake wa Twitter, Idris amejiuliza kwa nini mastaa hao mara wanapopata watoto wao kitu chao cha kwanza ni kufungua kurasa za mitandao, huku wakitupa mbalii akaunti za benki kwa ajili ya kuhifadhi pesa zao.

"Siku hizi tukipata watoto tu cha kwanza ni IG Account, Bank Account atajijuwa mwenyewe, 'likes' za ndugu zetu zitawasomesha nadhani, hapo tunawapa presha kuwa ni lazima kuiendeleza hiyo kurasa wakikua, itakuaje kama hawataki mitandao ya kijamii wanataka kuwa maspai".

Brian kweli muungwana

RAPA Brian Simba, amesema kwa sasa hayupo kwenye lebo ya Mdee Music, inayomilikiwa na Vanessa Mdee, baada ya mkataba wake kufikia ukingoni.

Brian ameshukuru Vanessa Mdee kwa kufanya nae kazi am-bayo imempa uzoefu mpya kwenye upande wa muziki.

"Masomo hayajanirudisha nyuma ya menipa uzoefu mpya kwenye maisha, kufanya kazi na Vanessa Mdee ilinisaidha vitu vingi kama kuzunguka mikoa na nchi mbalimbali, ili kuwa uzoefu mzuri ila mkataba wetu wa kufanya kazi uliisha" ameseme Brian Simba

Profesa Jay awakumbuka wanakitaa

MWANAMUZIKI mkongwe, Profesa Jay, amewakumbusha mashabiki wake kuwa kurudi kwa jukwaani ni kutaka kuwalipa kile walichokosa wakati akumikia wananchi wa Mikumi. Profesa Jay, ametangaza kuwa-

patia zawadi mashabiki hao kwa kutambulisha Albam yake mpya itakayotoka hivi karibuni.

"Nilikuwa nina deni kubwa kwa

mashabiki, nataka niwape furaha waliyokosa kwa muda mrefu, nitakuja na Album mwaka huu,

mimi ni Shule pia mwali muu wa chuo cha kitaa na nitawaleta

Album ambayo itakuwa kama

Kitabu na nyimbo zake zitakuwa

kama vifungu

Tumaini: Bora ujinga, kuliko upumbavu**Na Adam Fungamwango**

KWENYE Jamii yetu hasa ya Kifrika, kuna mila na utamaduni mzuri sana na zinazafaa kuigwa na watu wa mabara yote duniani. Afrika ndiko kuna tamaduni za mdogo kumheshimu mkubwa. Watu kuheshimiana. Kuishi kijamia na kama ndugu. Kuwasaidiana kwenye shida na raha. Lakini kwenye bara hili pia kuna mila mbaya ambao zinapaswa kumekemwa. Ni kama vile mila za kuo wake wengi. Kukeketa na hata imani za kishirikina kwenye vitu ambavyo ni vya kisayansi tu.

Hili linathibitishwa kwenye filamu ya 'Tumaini' ambayo imebeba dhana nzima ya maisha ya jamii za Kifrika na hasa zile zinazoishi vijiji ambapo baadhi yao hawana elimu.

Inaanza kuonyesha kijana Gatho anaafukuzwa na wanakijiji baada ya kubambwa anaiba kuku. Anakimbilia kwenye nyumba moja hivi. Ni nyumba ya marehemu mzee Mwaka. Alikuwa amefariki miezi michache iliopita. Kijana wake Gamba alikuwa amekwenda mjini kujenga kaburi la baba yake. Alimficha Gatho na hakuwaambia wanakijiji waliokuwa wanamfukuza.

Alipomuuliza kwa nini anaiba haku-pewa majibu ya kuridhisha.

Siku chache baadaye anakutana na msichana njiani ambaye anamshukuru kwa kumficha kaka yake.

Kesho yake anaafuatwa na baadhi ya wanakijiji, akiambiwa kuwa anaone-kana akiwa na Gatho pamoja na dada yake Tumaini, watu ambao wametengwa na kijiji.

Gamba anaafanya uchunguzi mdogo na kugundua kitu. Ni kwamba Tumaini na Gatho wanaishi peke yao baada ya wazazi wao kufariki. Lakini wametengwa na wanakijiji. Ila Tumaini, pamoja

Miss Bella utawafunga wengi

MSANII wa Muziki wa Bongo Fleva, Miss Bella kutoka kundi la 'Scorpions girl', amesema wasanii ambaa wa-naendekeza kiki zisizo na maadili wa-chukuliwe hatua za kisheria.

Miss Bella amesema endapo mtu ataonekana kufanya kiki au vitu visivyo na maadili mitandaoi kuswi na haja ya kuchelewa, kwani haraka apelekwe mahakamani moja kwa moja afungwe, ningeishauri Serikali kama inatakiwa itoke hukumu itolewe haina haja ya kuchelewa" ameleeza Miss Bella

walikwenda kwa mganga na kuambwa ili apone, ni lazima wapatikane kuku watatu na mahindi. Kijiji kiligoma ku-wauzia mahindi na kuku. Ndiyo maana Gatho anaiba ili apate vitu vitakavyopelekwa kwa mganga na kutengua laana hiyo, au kurogwa huko.

Gamba akaamu alivalie njuga suala ilie. Akujau kabisa wala si laana ila Tumaini anaumwa Fistula.

Ni ugonjwa ambao ulimfanya hata kuachwa na mpenzi wake Longi. Wanawake kijijiji wakawa anamcheka na kumsengenya. Gamba akampeleka zahanati kupata matibabu. Tumaini an-pona. Longi anamatka tena Tumaini. Sasa Tumaini hamktaki tena. Anamkata Gamba.

na kuwa ni msichana mzuri, lakini ana matatizo ya kutokwa na haja ndogo

bila kizuzi. Kijiji chote kinaamini ni laana. Na alichogudua ni kwamba

WAKONGO WALIOTIKISA BONGO**Na Adam Fungamwango**

WIKI iliyopita tuliangalia 'kolabo' kali ambazo wanamuziki na wasanii kutoka Jamhuri ya Kidemokrasi ya Kongo walizifanya na wanamuziki na wasanii wa Kitanzania.

Na hii ni baada ya wanamuziki nguli nchini huko, Awilo Longomba Kutoa wimbo akiwa pamoa na msanii wa Tanzania, Harmonize walioiti 'Attitude'.

Tuliangalia 'kolabo' kadhaa, ikiwamo hata ya msanii Diamond Patinumz na Koffi Olomide, iliyopewa jina la 'Waah'.

Leo hatutokwenda mbali sana. Tutaangalia ziara za wanamuziki wa Kikongo au bendi ambazo zilitikisa na kuwapa mhaho mashabiki wa muziki nchini, wanajazana kwenda kutazama shoo zao.

Franco na TP Ok Jazz

Tanzania ilipata ugeni mkubwa mwaka 1975 wakati kundi zima la TP OK Jazz chini ya kiongozi wake, Lwambo Luando Makiai Franco ilipotua nchini kwa mwaliiko wa chama cha TANU kwenye sherehe za kuza liwa kweke, kabla hajiaitwa CCM.

Kwenye Uwanja wa Taifa, kwa sasa Uhuru ilikuwa balaa. Watu walijazana kupita kiasi na nyimbo nyingi za zamani na mpya kwa wakati huo zilipigwa na kukonga nyoyo za watu wengi wakati huo.

Kikubwa zaidi ni wingi wa vyombo walivyokuja navyo na ilikuwa mara ya kwanza kushuhudia vyombo vya aina ya Ranger nchini ambavyo vilisafirishwa na malori ya CORETCO, kutoka bandari ya Ziwa Tanganyika Kigoma vikitokea Jamhuri ya Kidemokrasi ya Kongo hadi Dar es Salaam.

Kutokana na nguvu ya vyombo hiyo, na wakati huo Dar hai-kuwa na magorofa mengi na bado ilikuwa ndogo inasemekana muziki ulikuwa unasikika laivu Dar nzima. Alifariki mwaka 1989.

Tabu Ley Rochereau

Mpinzani mkubwa wa Franco, Tabu Ley, yeye alifanya ziara nchini Tanzania mwanzoni mwa miaka ya 1980 kwa mwaliiko wa chama tawala, lakini sasa wakati huo ikiitwa CCM.

Alikuja na mwanamamnia Mbilia Bel wakati huo ameshauna kuwa maarufu. Ilikuwa balaa kubwa kwenye ukumbi wa Diamond Jubilee ambapo bendi ya Afrisa International ilipofanya shughuli yake, nyimbo za 'Nadina', 'Nakei Nairobi' na 'Maze' zikitamba. Alifariki mwaka 2013.

Pepe Kalle na Empira Bakuba

Kwa mara ya kwanza, mwanamuziki mwenye umbile kubwa, mrefu futi sita na nchi kadhaa, huko akiwa na miraba minne ali-wasili nchini Tanzania mwaka 1989, akifanya ziara Arusha na Dar es Salaam. Wakati huo aktikama na kibao chake cha 'Pon Moun Pala Bouge' na alipoondoka alitoa kibao cha 'Hidayah'. Alirejea tena nchini Tanzania katikati ya miaka ya 1990 wakati huo aktikama na ngoma kama 'Roger Milla' na alipoondoka alitoa wimbo wa 'Yanga Afrika'. Alifariki mwaka 1998.

Kanda Bongoman

Ndiye mwanamuziki aliyejuka Tanzania na kupiga kwa kiingilio kikubwa zaidi. Ilikuwa ni mwanzoni mwa miaka ya 1990. Kiingilio kilikuwa ni Sh. Iaki moja. Watu walijaa Kilimanjaro Hotel na wengine kushindua kuingia wakiwa na tiketi za mgononi. Kanda-bongoman aliyawateka Wabongo kwa nyimbo za 'Isambe', 'Moni', 'Muchana', 'Wallow', 'Bili', 'Liza', 'Kadhi' na nyingine nyiningi.

JB Mpiana na Wenge Musica

Ilikuwa ni katikati ya miaka ya 1990, bendi iliyoondoka ku-penda na vijana wa wakati huo ukanda wa Afrika Mashariki na Kati, Wenge Musica ilipofanya ziara nchini Tanzania ikiwa na mwimbidi wake tegemeo, JB Mpiana, kiwamo Werrason na wengineo, wakifanya mambo makubwa na kuleta mabadiliko hata kwenye muziki wa Tanzania, bendi za Diamond Sound, Twanga Pepeta, FM Academia zikaanzishwa.

Khloe kumbe alivumilia mengi

NYOTA wa mpira wa kikapu Marekani, Tristan Thompson, ameshutumiwa kuji-husisha Kimapenzi na wanawake wengi, wakati akiwa katika ndoa ya mama wa mtoto wake, Khloe Kardashian.

Kulingana na mwanamke mmoja anayefahamika Sydney Chase, aliandika katika ukurasa wake wa Instagram kuwa, Tristan hasemi kweli katika suala la wanawake wa nje pale anapokutana na Khloe, ambaye ni mshiriki wa kipindi cha maisha cha familia ya Kardashian.

Amesema hata yeye alipokutana na mwanaume huyo alimwambia hana mke, hivyo alikuwa akijirusha akiamin hivyo mpaka alipokuja kupata ukweli.

Rapa Nigeria apata ajali mbaya

Rapa na mwimbaji kutoka Nigeria, Victony, yupo katika hali mbaya baada ya kujeruhwa vibaya katika ajali ya gari.

Msanii huyo alipata ajali hiyo April 25, mwaka huu, wakati akitoka katika sherehe ya kuzaliwa ya mwanamuziki nyota Oxlade akiwa na rafiki zake.

Meneja wake, anayeitwa Dafe, kuitia ukurasa wa Twitter, alitoa taarifa akisema Victony amepata majeraha mengi mwilini na sasa amelazwa hospitali moja akipatiwa matibabu.

Mr P kumbe naye anabet

MWANAMUZIKI aliyeunda kundi la P-Square, Peter Okoye, maarufu kama Mr P, baada ya miaka ya nyuma utabiri wake kwamba timu za Uingereza zingeingia fainali zote mbili za Ulaya kuwa kweli sasa amekuja na utabiri mwingine kama huo.

Utabiri huo ulitimia baada ya ligi ya mabingwa Ulaya kuwakutanisha Liverpool na ile fainali kuchewza kati ya Chelsea na Arsenal, zote za Uingereza.

Baada ya kufanikiwa katika utabiri huo wa mwanzo, Mr P, amesema sasa msanii huyo ametabiri tena kuhusu fainali za mwaka huu za michuano hiyo ambapo

amesema timu zote za Uingereza zitacheza tena fainali.

"Ninachoona tena ni fainali nyingine za Klabu za Kiingereza, nilitabiri hii miaka miwili iliyopita na ikatokea hivyo" ameandika Mr P.

Timu nne zipo katika hatua ya nusu fainali ya michuano hiyo ambapo Chelsea na Manchester City wapo UEFA, halafu Arsenal na Manchester United wapo nusu fainali ya Europa.

Video ya Baba Ijesha aibu tupu

VIDEO ya mwigizaji kutoka Nollywood, Baba Ijesha, ambayo inamwonyesha akikiri kumnyanya binti wa mchekeshaji Princess, imetolewa.

Video hiyo ambayo imekuwa ikienea kwenye mitandao ya kijamii inamwonyesha mwigizaji huyo ambaye anazidi kushutumiwa nchini humo, akiomba radhi na kukiri kufanya kitendo hicho cha aibu.

Pia katika video hiyo inasikika sauti ya Princess, ikielezea kusikitishwa kwake na mwigizaji huyo.

Uagizaji wa pamoja, uwekaji vinasaba ulivyoleta nafuu kwa watumiaji mafuta

Na Mwandishi Wetu

MAISHA ni mafuta na mafuta ni maisha. Usemo huo unaonyesha umuhimu wa nishati ya mafuta kwa maisha ya kila siku ya binadamu. Hiyo inatokana na ukweli kwamba shughuli nydingi za kila siku za kibinadamu zinategemea kwa kiasi kikubwa nishati hiyo.

Hakuna sekta isiyotegemea nishati ya mafuta kwa maana ya petroli na dizeli katika uendeshaji wa shughuli zake za kila siku. Ni dhahiri kwamba bila kuwapo kwa vitu hivyo, maisha ya mwanadamu yanaweza kuwa katika matatizo makubwa.

Mfano ni mwishoni mwa miaka ya 2000 wafanyabiashara walipogoma kuuza mafuta kutokana na kushuka kwa bei wakisingizia kuwa kama wangeuza kwa bei mpya, wangepata hasara. Ulikuwa mtafatano wa aina yake hasa katika jiji la.

Dar Salaam kwa kuwa mafuta yaliikuwa yakiuzwa katika vituo vichache, hatua ambayo ilisababisha msongamano katika sehemu zilizokuwa zikitoa huduma hiyo.

Migomo hiyo ya wafanyabiashara ilitokana na kutokuwapo kwa udhibiti wa kutosha wa uingizaji wa mafuta na uuza pamoja na upangaji wa bei. Kila kampuni au wauzaji wa rejereja walikuwa wakipanga bei kulingana na hali ya soko ilivyokuwa ikienda jambo ambalo liliساببشا bei kuto-fautiana ndani ya mji au mkoa mmaja.

Hatua hiyo ya wafanyabiashara kuza kwa bei wanazotaka ilisababisha bei za mafuta kupanda holela hata mara tatu kwa siku. Wakati mwagine wafanyabiashara hao walikuwa waki-kaa na kupanga bei, jambo ambalo likuwa kinyume cha kanuni na sheria za ushindani.

UAMUZI MGUMU

Yote hayo yalisababisha Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na maji (EWURA) kuchukua hatua madhubuti zilizowafanya watumiaji kupata unafuu mkubwa juu ya bidhaa hizo kwa upande mmoja na wafanyabiashara kubanwa, kwa upande

Mhandisi Godfrey Chibulunje.

mwingine.

Kwa kuanza udhibiti wa bei za mafuta mwaka 2009, bei za Dar es Salaam, mathalan, zilishuka kutoka Sh. 2,000 kwa lita hadi Sh. 1,233 ni punguzo la asilimia 62, kwa mujibu wa EWURA. Aidha, kwa mikoa ya mbali kama Kigoma, bei ilishuka kutoka takribani Sh. 2,400 hadi Sh. 1,642 kwa lita kiasi ni punguzo la asilimia 52.

Kabla ya hapo bei za mafuta zilikuwa zaidi ya Sh. 2500 kwa lita katika Mkoa wa Dar es Salaam, hali iliyowafanya watumiaji wa bidhaa hiyo kuwa katika wakati mgumu. Hiyo pia ilipandisha hata gharama za maisha.

Katika kufanya hivyo, Kaimu Mkurugenzi Mkuu wa EWURA, Mhandisi Godfrey Chibulunje, pia anasema mamlaka hiyo kwa kushirikiana na Wizara ya Nishati ilianda Mfumo wa Uagizaji wa Pamoja (BPS) wa mafuta.

Mfumo huo, kwa mujibu wa

Chibulunje, umesaidia mambo mengi ikiwamo kupungua kwa gharama mbalimbali katika sekta ndogo ya mafuta.

"Utafiti uliofanywa na Chuo Kikuu cha Dar es Salaam (UDSM) wa Aprili 2014, ulibaini kuwa, kwa ujumla, BPS imesaidia kupungua gharama jumla ya Sh. bilioni 121.57 kwa mwaka," anabainisha.

Kwa mujibu wa Mhandisi Chibulunje, faida zilizotokana na BPS ni pamoja na kupungua kwa gharama za usafirishaji (premium) kwa Sh. bilioni 81.9 kwa mwaka; kupungua kwa gharama za uhifadhi kwa Sh. bilioni 25.72 na gharama za uagizaji mafuta kwa Sh. bilioni 13.95 kwa mwaka.

"Faida zingine za uagizaji wa mafuta kwa pamoja ni pamoja na kupatikana kwa taarifa sahihi za kiwango cha mafuta kinachointigiza nchini, hivyo kuongeza mapato ya kodi ya serikali kwa kiwango cha asilimia 24 kwa mwaka BPS katika mafuta kumesababi-

2012," anasema.

Faida zingine, anasema, ni kuongeza ufanisi katika udhibiti wa bei za mafuta kwa kuwa na gharama halisi za mafuta yanayoingia nchini na kurahisisha udhibiti wa ubora wa mafuta yanayoingizwa nchini.

Kutokana na faida hizo, Chibulunje anasema EWURA itahakikisha BPS inaendelea kutekeleza kwa ufanisi na itaendelea kuisimamia Wakala wa Uagizaji Mafuta Pamoja (PBPA) na mfumo kwa ujumla. Anasema hiyo ni kutokana na EWURA kuwa na utaalamu mpana zaidi na taarifa za mwenendo wa soko la mafuta ndani na nje ya nchi.

MANUFAA ZAIDI

Jambo lolote linapokuwa na mafanikio, hutoa mwanga na wengine kuongeza ili kuleta tija katika nafasi zao. Kuwapo kwa BPS katika mafuta kumesababi-

sha taasisi nydingi nchini kujifunza na ku-fuata mfumo huo.

Chibulunje anasema taasisi zinazosimamia sekta za afya na kilimo hususan dawa na mbolea zimejifunza juu ya utekelezaji huo. Taasisi hizo ni pamoja na Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA), Bodii ya Sukari Tanzania (SBT) na Bohari Kuu ya Dawa (MSD).

UCHAKACHUAJI KWISHA

Kabla ya kuanza mfomo wa uagizaji pamoja wa mafuta, kulikuwa na uchakachuaji wa hali ya juu wa mafuta ambaulikuwa ukisababisha madhara kwa watumiaji na wakati huo huo, serikali kukosa mapato stahiki.

Hali hiyo pia ilitokana na udanganyifu uliokuwa ukifanywa na baadhi ya wafanyabiashara. Hatua hiyo ilisababisha mamlaka kuanza kupambana na tatizo hilo na hatimaye kufanikiwa kwa kiasi kikubwa.

Kwa mujibu wa Mkurugenzi Mkuu, EWURA ilichukua hatua kupambana na uchakachuaji, hivyo kuleta mafanikio chanya kwa kupunguza tatizo kutoka asilimia 80 mwaka 2007 hadi asilimia nne mwaka 2020;

"EWURA pia ilianzisha programu ya kuweka vinasaba kwenye mafuta yanayotumika nchini ili kudhibiti ukwepajii kodi, uchakachuaji na kuweka mazingira ya ushindani wa haki," anasema.

Kutokana na hatua hiyo, utafiti wa UDSM kuhusu matumizi ya vinasaba kwa mwaka 2010 hadi 2013 ulibaini ongezeko la mapato ya serikali kwa Sh. bilioni 468.5 mapato hayo yalitokana na kodi ambazo ni Sh. bilioni 146.5 (mwaka 2010/11), Sh. bilioni 129.8 (mwaka 2011/12) na Sh. bilioni 192.2 kwa mwaka 2012/13.

Sambamba na serikali kupata mapato stahiki kutokana na kodi, uwekaji vinasaba kwenye mafuta kuhakikisha usalama na afya za watu pamoja na mali zao kwa kuwa hakuna athari za kimazingira zinazoweza kutokea wakati wa uendeshaji wa biashara hiyo.

Kanuni za uwekaji vinasaba kwenye mafuta za mwaka 2010 inahusu mafuta yote yanayotumika nchini, isipokuwa yale yaliyosamehewa ushuru na serikali. Kanuni hizo pia zimeainisha adhabu mbalimbali kwa mtu anayekutwa na mafuta yasiyokidhi viwango vya vinasaba.

MKAZO WA WAZIRI

Katika kuhakikisha uwekaji vinasaba unasimamiwa ipasavyo, Waziri wa Nishati, Dk. Medard Kalemani, aliaigiza Shirika la Viwango Tanzania (TBS) kuhakikisha kazi hiyo inafanyika kuanzia kwenye matanki yanayohifadhi mafuta badala ya magari.

Agizo hilo alilitoa wiki hii alipotembelea maghalia ya mafuta ya kampuni za Camel Oil na Oil Com, Kurasini, Dar es Salaam na kukuta wataalam kutoka TBS wakifanya kazi ya uwekaji wa vinasaba kwenye magari ya kusafirisha mafuta.

"Nataka muanje kupima mafuta kuanzia kwenye matangi yenye hadi kwenye vituo badala ya kusubiri pale wanapopaka kwenye magari, Je, ikitoea wamepaka wakati hampo, mtajua je kuwa mafuta husika yana ubora?" alihoji.

"Lengo la serikali ni kuhakikisha mafuta yanakuwa na ubora, kodi zinapatikana," alisitsiza huku akiagiza EWURA kuhakikisha inasimamia kikamilifu uwekaji wa vinasaba kwenye mafuta.

Waziri wa Nishati, Medard Kalemani (katikati mwe-nye shati jeupe), akikagua upimaji waq vinasaba katika mafuta.
PICHA:MTANDAO.

Awamu ya sita iipe Mei Mosi mwelekeo mwingine

Na Gaudensia Mngumi

LEO ni Siku ya Mei Mosi, ambayo wafanyakazi wengi wa Tanzania siku za nyuma waliamini kuwa ulikuwa wakati wa kusikia mambo mazuri kutoka kwa wakuu wa nchi.

Ni siku taifa lilipowasikiliza viongozi wakuu wakiahidi mambo mema kwa wafanyakazi kutoptana na ukweli kuwa mwajiri mkuu ni sekta ya umma au serikali kuu na za mitaa.

Kwa miaka mingi ilikuwa siku ya kusikia ahadi za nyongeza ya mishahara na kupanda vyeo hasa ya kwanza hadi ya tano, lakini kwa miaka mitano sasa ilikuwa kama inapoteza mwelekeo huo, kwa sababu serikali haikuwa tayari kuongeza mishahara wala maslahi kwa watumishi.

Enzi hizo, Mei Mosi ulikuwa wakati wa maandamano yanayofanyika katika mikoa mbalimbali nchini na pengine kwingineko duniani.

Kwa Tanzania maandamano yaliambatana na sare kila kikundi kikivalia kitenge na kubeba maban-ga wakijitangaza. Kwa mfano kuna sekretariati ya Shirikisho Huru la Vyama vya Wafanyakazi-TUCTA. Si hao tu na nyuso za bashasha zilionekana pia kwa wanachama wa (RAAWU) Chama cha Watafiti na Wafanyakazi wa Taasisi za Huduma na Elimu ya Juu.

Kuna waalimu-CWT, wapo wanachama wa Chama cha Wafanyakazi wa Mahotelini na Majumbani (CHODAWU) na pia wanachama wa TUICO wanaotumika kwenye vi-wanda na biashara na wanachama wa Wafanyakazi wa Migodi, ndyo wana-TAMICO.

Kadhalika lipo kundi kubwa la wanachama wa TALGWU ambalo ni jumuiko la wafanyakazi wa Serikali za Mitaa na TUGHE ambacho ni Chama cha wafanyakazi wa Serikali Kuu na Sekta ya Afya.

Mei Mosi mara nyingi pamoja na vitemge na mabango watumishi wa-naishereheke siku yao wakidai na kuomba maslahi bora zaidi na kwa miaka mingi kushinikiza kuwapo na nyongeza ya mishahara ya kima cha chini.

Ujumbe mwengine ni kutaka kupunguziwa kodi ya mishahara (PAYE) na kukumbusha kuwa licha ya watu kuwa na ajira idadi ya wafanyakazi maskini inaongezeka.

Japo hakuna takwimu za moja kwa moja kuzungumzia hilo, ni ukweli kuwa idadi ya watu wenye ajira inaonekana kama ni kubwa, lakini hata hivyo umaskini unaongezeka kila mwaka kutoptana na ukweli kuwa ujira ni kiduchu na watafuta kazi ni wengi.

Hali hiyo imewafanya waajiri kuamua kile wapendacho hasa kwenye mfano na maslahi bora.

Ndiyo maana kila mwaka TUCTA inadai nyongeza ya kiwango cha

Vilio vya ujira kiduchu, pensheni ndogo na utumishi usio na tija visiwe maudhui kila mara siku ya Mei Mosi. **PICHA: MTANDAO.**

chini cha mshahara kwa kuamini kuwa huenda kikasidia kuboresha maisha ya wafanyakazi.

Ni suala ambalo serikali ya awamu ya sita inatakiwa kulifanyiakazi. Kuona kwamba mshahara wa kima cha chini unamwezesha mfanyakazi kuishi badala ya kumweka mata-tani kwenye madeni yasiyolipika, kufanyakazi akiwa na njaa na hata kushindwa kumudu maisha yake.

WASIO NA AJIRA

Licha ya kwamba leo ni Mei Mosi maadhisho yanafanyika wakati idadi ya wafanyakazi wenye ajira rasmi inazidi pungua kila mwaka na huenda maadhisho hayo yakapoteza nguvu.

Kila leo watu wanalamika kuhusu jeshi kubwa la vijana wasio na ajira wanaohitimu vyuoni, aidha ukosefu wa hatma kwa vijana wanaomiliza shule na namna ambavyo teknolojia inavyowapokonya kazi.

Mei Mosi imekuwa ni wakati mwengine wa kulalamikia maisha ni magumu kwa wafanyakazi, ni changamoto kwa wanaotafuta ajira,

kwa wanaojitolea kupata mafunzo kwa vitendo kazini na kila mmoja ana kilio chake.

MEI MOSI MPYA

Tanzania ni nchi iliyojaa neema ina ardhii inayofaa kwa kilimo na ufugaji, imesheheni madini, mapori na misitu.

Kadhalika taifa linazo rasilimali za kutosha kama maji ya maziwa, mabwawa, mito, Ukanda wa Bahari Kuu karibu kilomita 1,000 kuanzia Mtwa hadi Tanga.

Vilevile, nchi imejaa madini ya aina mbalimbali vito ikiwamo tanzanite ambayo hupatikana Tanzania pekee, na kuna gesiasilia, ipo helium na madini mengi kama urani ambayo ni muhimu duniani hasa kwenye uzalishaji nishati.

Yote haya yanaashiria kuwa uwekezaji upo na taifa lina fursa nyingi kwa ajili ya kuanzisha ajira rasmi za kutosha na kubadilisha mai-sha ya Watanzania wasio na kazi.

Hata hivyo uwekezaji na ajira zitakazotana na rasilimali hizo hazitafanikiwa wala kupunguza

malalamiko kila Mei Mosi bila serikali kukomesha, unyanasaji, uonevu na ukatili katika sehemu za kazi.

Hilo linafanikiwa kwa kusaini, kuridhia na kutekeleza mkataba wa Shirika la Kazi Duniani (ILO) wa C 190, unaosisitiza kazi zenyestaha, kuheshimi utu na kuondoa unyanasaji na dhuluma kazini.

Mkataba huo, unahamasisha waajiri, wafanyakazi na serikali kufanikisha kuwapo na dunia salama ya kazi, isyo na ukatili wala unyanasaji kwa wafanyakazi na kuthamini mchango na heshima ya kila mfanyakazi.

Mkataba huo ni dawa ya kuondoza vilio vya kinamama kufanyiwa ukatili kijinsia, kupunjwa mishahara, kunyimwa likizo za uzazi. Si kwao tu, unawatetea pia wanaoishi na ulemavu kupata ajira zenyestaha na kulipwa haki na stahiki zao.

Aidha, unalenga kuhakikisha kuwa watumishi wanapatna ajira zenyestaha, wana mikataba ya ajira na kazi zinazoheshimu utu, haki na uhuru wa watu.

Ni vyema serikali ikasaini mka-

taba huo na kuanza kuutekeleza na hata kuwahamasisha wawekezaji kuutekeleza ili uwekezaji utakaofanyika uwe wa haki na usiochafuliwa na malalamiko ya ukatili na unyanasaji ya wafanyakazi.

Mkataba wa C190 unasisitiza kuwa kazi za staha na kila mmoja kuheshimiwa utu wake na mchango wake kwenye uzalishaji.

Mkataba huo ni muhimu kwa zama hizi kwa kuwa watu wengi wanafanya kazi lakini wanapunjwa ujira au mshahara, hawawesi kujikimu kwa wamekuwa vibarua na hawana malipo ya uezemi (pensheni) hasa wanapostaaftu au kuacha kazi. Ambacho ndicho kilio cha wafanyakazi na TUCTA kila Mei Mosi.

Kwa Tanzania kuwa na Mei Mosi inayopendeza, salama na yenye tija ni wakati wa serikali na wadau kuanza kuwa ni wakati wa kutekeleza kwa vitendo mkataba wa C 190 ili kuwa na taifa lenye dunia salama ya kazi kwa kila mmoja, awe kazini, anayetafuta kazi, anayejitolea, ali-yesatafu na kibarua pia.

HABARI KIMATAIFA

Malkia wa Zulu afariki siku 30 akimrithi mumewe mfalme

KwaZulu-Natal, AFRIKA KUSINI

FAMILIA ya kifalme ya Zulu nchini Afrika Kusini imetangaza kifo cha Malkia wake aliyejewa anaongoza eneo hilo, Shiyiwe Mantfombi Dlamini Zulu, mwezi immoja tu baada ya kutawazwa kuchukua majukumu ya kifalme.

Malkia Mantfombi, 65, alikuwa kiongozi wa mpito wa kabilo la Zulu ambalo ndilo kubwa zaidi nchini Afrika Kusini, baada ya kifo cha mume wake, Mfalme Goodwill Zwelithini.

Waziri Mkuu wa malkia huyo, alisema kifo chake kimeshtua fa-

milia ambayo ipo kwenye masikitiko makubwa kwa kumpoteza.

Mrithi wake ambaye atatawala eneo la Wazulu lenye watu milioni 11, bado hajatajwa.

"Ni huzuni na masikitiko makubwa kwamba familia ya Kifalme inatangaza kifo ambacho hakikutarajiwa cha Malkia Shiyiwe Mantfombi Dlamini Zulu wa Wazulu," Mwanamfalte Mangosuthu Buthelezi, waziri wake mkuu alisema kwenye taarifa.

Aliongeza kuwa anataka ku-hakikishia watu kwamba hakutakuwa na ombwe la uongozi kwa eneo la Wazulu.

Malkia Mantfombi alilazwa hospitalini wiki moja iliyopita baada ya kuugua ugonjwa amba haukulikana, kulingana na vyombo vya habari vya Afrika Kusini.

Alikuwa ameteuliwa kuchukua nafasi hiyo Machi 24, baada ya mume wake, 72, Mfalme Zwelithini, kufariki dunia akiwa hospitalini kwa ugonjwa wa kisukari na matatizo mengine.

Mfalme Zwelithini alikuwa ametawala eneo la Wazulu kwa karibu miaka 50 na kumfanya kuwa mafalme aliyetawala kwa kipindi kirefu zaidi barani Afrika.

Malkia MaDlamini Zulu, alikuwa

ameshikilia nafasi ya juu zaidi ya uongozi miengoni mwa wake wa mafalme kwa sababu alitoka familia ya kifalme.

Alikuwa dada ya Mfalme wa Eswatini, Mswati III, nchi pekee Afrika ambayo yote inaendeshwa kwa mfumo wa kifalme.

Malkia MaDlamini Zulu na marehemu muwe wake walijaaliwa watto wanane, ikiwa ni pamoja na vijana 5 wa kiume.

Kijana wao mkubwa (47), Mwanamfalte Misuzulu, ndio mwene uwezekano mkubwa wa kuchukua uongozi kama mafalme, taarifa zinadokeza.

BBC

Raia wa India akipita karibu na matanuri ya kuchomea maiti ya watu waliofariki kwa ugonjwa wa corona. Idadi ya watu wanaopoteza maisha inapanda kila siku kutokana na hospitali kuellemewa na idadi kubwa ya wagonjwa. (PICA: AFP)

Kenya yerejesha msimamo wake kufunga kambi Kakuma, Dadaab

Nairobi, KENYA

KENYA imethibitisha kuwasiliana rasmi na Shirika la kuhudumia Wakimbizi la Umoja wa Mataifa (UNHCR) na kutaarifi itazifungu kambi za wakimbizi ya Dadaab na Kakuma ifikapo Juni 30, mwakani.

Waziri wa Mambo ya Nje Kenya, Dk. Fred Matiang'i alitangaza hayo baada ya kufanya mukutano na Filippo Grandi, mjumbe wa Umoja wa Mataifa (UN), anayeshughulikia wakimbizi.

Dk. Matiang'i alisema kuwa timu ya maofisa wa serikali ya Kenya na UNHCR watafuatilia mchakato huo uliopangia kuanza Mei 5, mwaka

2022.

Mchakato wa sasa hivi unajumuisha kurejea katika nchi zao kwa hiari au kutoa kibali cha kufanyakazi au cha makazi bila malipo kwa wakimbizi kutocha jamii ya Afrika Mashariki.

Wakati huo huo, Shirika la Kutetea Haki za binadamu la Amnesty International, limefurahiswa na mpango wa kupitiwa tena kwa mpango wa kufunga kambi hizo mbili, ambazo ni makazi kwa wakimbizi 400,000.

"Sio kambi za kudumu za wakimbizi au kufungwa kwa haraka kwa kambi hizo au kukiuka kanuni ya kimataifa inayokataza nchi inayopokea wakimbizi kuwarejesha

nchini mwao ambako wanaweza kuwa katika hatari ni suluhisho ya hili", UN ilisema.

Katika taarifa iliyotolewa na shirika hilo, ilisema kuwa inaanminni serikali ya Kenya na UNHCR itachagua namna nyingine ya kuwahifadhi au kurejea kwa hiari kwa wanota kwa heshima.

Mwezi Machi, mwaka huu, serikali ya Kenya iliambaa UN inataka kufunga kambi hizo mbili, ambazo ni makazi kwa wakimbizi 400,000.

Muda mfupi baadae, Shirika la Amnesty International, likajibu kwa kusema kuwa hatua ya kufungwa kwa kambi za Dadaab na Kakuma kufikia Juni 30, 2022 ni kwa maslahi ya raia wa nchi yake.

BBC

Mahuaji 40 wafa kwenye tamasha la kidini Israel

Jerusalem, ISRAEL

MAHUAJI zaidi ya 40 wamepoteza maisha, Kaskazini Mashariki mwa Israel baada ya ukanyagana wakiwa kwenye tamasha la kidini linalofahamika, Lag B'Omer.

Mamlaka inayohusika na majanga ya dharura nchini hapa, hajisema idadi kamili ya watu walipoteza maisha huku wengine wakiripotiwa kujueruhwi.

Gazeti la Haaretz, liliripoti kushuhudia miili ya watu 44, huku watu wengine 38 wakikimbizwa hospitalini kupata matibabu baada ya kujueruhwi.

Waziri Mkuu, Benjamin Netanyahu, kuitia ukurasa wake wa Twitter alisema, tukio hilo ni msiba mkubwa na anawaombea wote waliojeruhwi.

Manusura wa mkanyagano huo walismesa, watu walianza kuan-gushana muda mfupi baada ya kuwapo kwa ujumbe wa dharura kuwa, huenda kukatokea mlipuko wa bomu.

Picha na mikanda ya video iliwaonesha maelfu ya mahujaji wakiwa pamoja kabla ya kila mmoja kuanza kukimbilia usalama wake.

Tamasha la Lag Bomer, huadhishwa kila mwaka na Wayahudi wenyi dini ya Orthodox wanaokusanya kuwashaa moto usiku kucha, wakiomba na kucheza.

RFI

Palestina yaahirisha uchaguzi wa Bunge

Ramallah, PALESTINA

RAIS wa Mamlaka ya ndani ya Palestina,

Mahmoud Abbas ametangaza kuwa uchaguzi wa bunge, umeahirishwa.

Rais Abbas alitangaza jana kuwa uchaguzi wa Palestina Ulipangwa kufanyika Mei 22, mwaka huu, umeahirishwa kwa muda usiojulikana.

Alitoa tangazo hilo baada ya mukutano na wawakilishi wa makundi kadhaa ya wapalestina mjini Ramallah na kusema, uchaguzi huo hautafanyika hadi serikali yake itakapata hakikisho kuwa eneo la Jerusalem Mashariki pia litashiriki kupiga kura.

Duru kutoka Palestina zilisema uamuzi huo unatokana na Israel kushindwa kuridhia matakwa ya mamlaka za Palestina za kuruhusu upigaji kura kufanyika pia kwenye eneo hilo la mji wa Jerusalem ambalo linakaliwa kwa mabavu.

Kundi la Hamas ambalo linatalawa ukanda wa Gaza ulio sehemi ya mamlaka ya ndani ya Palestina, lilisema halikubaliani na uamuzi wa kuahirishwa kwa uchaguzi huo amba ungekuwa wa kwanza katika kipindi cha zaidi ya miaka 15.

DW

WFP yaja na mwarobaini wa matatizo ya chakula

Na Maulid Mmbaga

KITUO cha Ubunifu cha Shirika la Umoja wa Mataifa la Mpango wa Chakula Duniani (WFP) kimeanzisha mradi wa (WFP-X) kwaajili ya kutatua changamoto za chakula.

Hayo yalismwa jana na Mkurugenzi wa Mradi kutoka (WFP), Asia Sultan katika maonesho ya mradi huo yaliyofanyika mkoani Dar es Salaam. Alisema WFP-X inalengo la kuchunguza usalama wa chakula, matatizo yanayohusu lishe, upotevu wa chakula na mabadiliko ya tabia nchi.

Alisema pia wamebainisha mambo matano ambayo yamekuja na suluhihi la matatizo yanayokumba maji nchini hasa Jiji la Dar es Salaam.

Alisema mionganoni mwa mambo hayo ni mradi wa Forever Food ambaa umetengeneza mchanganyiko wa asili unaotokana na utomvu wa miti. Alisema hali hiyo husababisha chakula kisiharibike kwa kuongeza muda wa matumizi wa matunda na mbogamboga kwa zaidi ya siku 20 na kuchocheara upandaji wa miti jamii ya mshita.

"Wazo la pili ni Novex ambaa ni utengenezaji wa chakula cha mifugo ambacho hugeuza mabaki ya chakula yasiyo na thamani kuwa protini inayotokana na bakteria na inayofaa kulishia mifugo na kupunguza hewa ukaa wakati wa mchakato wa kukiandaa," alisema.

Alitaja jambo la mne kuwa ni NextMeat ambaa ni chakula mbadala wa nyama chenye lishe kinachotengenezwa kwa mabuu ya jamii ya nzi weusi yanayovunwa maeneo ya mijini kwa kutumia taka za viumbe hai.

Alitaja lingine kuwa ni Mr. Bin Gas ambaa ni mfumo wa utumiaji wa mabaki ya chakula kutengenza gesi inayotumika katika jamii kama nishati rafiki kwa mazingira.

"Katika mfumo huo tumeandaan mkakati wa kusambaza vifaa maalumu vya kuhifadhiha taka majumbani na kwa kila ambaye atatupatia taka hizo kwa wingi atapata huduma ya gesi kwa pungezo la asilimia 50 pia mfumo huo utasaidia kupunguza ugonjwa wa kipindupindu kwa kuwa utatata tazito la taka kuzagaa mitaani," alisema. Alitaja la tano kuwa ni Mama Lishe poa ambaa ni mnyororo wa mama lishe wanaouza chakula chenye lishe na rafiki kwa mazingira na kwa gharama nafuu ambacho ni rahisi kupatikana kwa wakazi wa Jiji hilo.

Aliodgeza kuwa Dar es Salaam imechaguliwa kuwa sehemu ya mradi huo kwasababu ni miongo ni mwa maji yenye idadi kubwa ya watu na yanayokuwa kwa kasi duniani.

Waziri wa Nchi, Ofisi Waziri Mkuu, Sera, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na wenyewe Ulemavu, Jenista Mhagama, akitabidhi tuzo ya mshindi wa pili katika Kipengele cha Kilimo kwa Meneja Uhusiano na Biashara wa Kiwanda cha sukari cha Kilombero, Monalisa Juma, katika maadhimisho ya maonesho ya Siku ya Usalama na Afya Mahala pa Kazi Duniani, katika viwanja vya Nyamagana, jijini Mwanza juzi. Wa (pili kulia) ni Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, John Mongella. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Kampuni yakabidhi kituo cha Polisi kwa kijiji

Na Christina Mwakangale

KAMPUNI ya OreCorp imekabidhi kituo kipycha cha Polisi kwa Kijiji cha Ngoma, kilichopo Wilaya ya Sengerema, mkoani Mwanza kili-chogharimu Sh. Mil 45.

Ofisa Uhusiano wa kampuni hiyo, inayojihusisha na uchimbaji madini ya OreCorp, John Bwana, ndiye alikabidhi kituo hicho kwa Katibu Tawala wa Wilaya Sengerema, Allan Augustine Mhina.

Mhina alipokea msaada huo hivi karibuni kwa niaba ya Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, John Mongella kwenye hafla fupi wilayani humo, iliyohudhuriwa na viongozi mbalimbali akiwamo Mbunge wa Jimbo la Sengerema, Hamis Taban-

samu.

Katibu tawala huyo aliipongeza kampuni ya OreCorp kwa mchango wao huku akieleza kuwa kituo hicho kitawahudumia wakazi wa maeneo yanayozunguka kituo hicho.

Mbwana alitaja miradi mingine kampuni hiyo iliyotekeleza tangu mwaka 2015 kuwa ni pamoja na ukarabati na ujenzi wa madarasa ya shule zilizopo wilayani humo.

Alisema wamekuwa wakitoa msaada wa madawati, mabati, saruji, visima vya maji na upandaji wa miche ya miti ipatayo 11,000.

"Kampuni imetekeleza miradi kadhaa ya kielimu pamoja na kijamii, kwa kuongeza kina cha bwawa la Sotta na uimarishwaji wa miundombinu ya barabara," alisema Mbwana

Alisema makabidhiano hayo ya mafanya wilayani humo, wakati kampuni hiyo ikisubiri kupatiwa leseni ya uchimbaji na kujenga mgodi wa dhahabu wa Nyanzaga, utakaogharimu Sh. Bil 670.

"Kwa kuzingatia kuwa kampuni ya OreCorp bado hajaaanza shughuli ya uchimbaji madini, ushiriki wetu kwenye shughuli za maendeleo ya jamii inadhihirisha nia ya dhati ya kampuni yetu katika kushirikiana na wananchi wa Tanzania ili waweze kunufaika na mradi wa Nyanzaga," alisema

Mbwana alifanuwa kwamba hadi sasa, OreCorp imelipa kodi kwa serikali zaidi ya Sh.bilioni 10 na kumamilisha miradi 30 ya kuiendeleza jamii kabla ya kuanza uchimbaji wa madini.

Mkurugenzi Mtendaji wa kampuni hiyo, Matthew Yates, alisema ujenzi wa kituo hicho cha polisi, uliudhinishwa na Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, mwaka jana, baada ya mazungumzo baina ya wakazi wa kijiji cha Sotta na Nyabila, kata ya Igalula na Kamanda wa Polisi wa Mkoa.

Meneja Mkuu wa kampuni hiyo, Damien Valente, alisema wazo la kujenga kituo hicho lilitolewa na wakazi wenyewe kwa kuwa ha-wakuwahi kuwa na kituo cha Polisi kwenye eneo lao.

"Tumefurahi kushirikiana na wananchi katika kuleta maendeleo kwa jamii na tutahakikisha kuwa rasilimali walizonazo zinaweza kumnuifaisha kila mmoja wao," alisema

Mufti aipongeza BancABC kupanua huduma za kifedha

Na Mwandishi Wetu

MUFTI wa Tanzania, Shehe Aboubakary Zubeiry, ameipongeza BancABC kwa kuunga mkoно mikakati ya serikali ya kuongeza tija katika sekta ya huduma za fedha na kupanua huduma hizo ili kuwafikia Watanzania walio wengi na ambao hawajafikiwa na huduma za kibenki.

Shehe Zubeiry alitoa pongezi hizo jijini Dar es Salaam jana alipozungumza na wateja na wafanyakazi wa BancABC wakati wa futari iliyo-daliwa na benki hiyo kwa wateja wake.

"Ninaomba niwapongeze sana nyinyi BancABC Tanzania kwa juhudidi zenu kubwa mnazoweka kwenye kupanua huduma zenu ili kuwafikia Watanzania walio wengi na hasa kwenye maeneo ya vijijini.

"Hii ni hatua kubwa sana na ya kupongezwa kwani kadri mnavyendelea kuwafikia Watanzania wengi ndivyo mnavyozidi kuwafugilia milango ya kuongeza kiuchu-

mi na hivyo kuunga mkoно juhudidi za serikali za kuongeza kipato kwa wananchi wake," alisifu.

Shehe Zubeiry aliendelea Akisema: "Nimepata taarifa kutoka kwa Mkurugenzi Mtendaji kuwa BancABC pia imekuwa ikishiriki katika utekelezaji wa masuala ya kijamii.

"Mkurugenzi amesema kuwa kwa kushirikiana na Wizara ya Afya wakati wa Mheshimiwa Ummy Mwalimu (sasa Waziri wa Nchi Ofi ya Rais - TAMISEMI) kwenye kutoa huduma ya bima ya afya kwa wato-to yatima, kushirikiana na Taasisi ya Stella Ikupa walikuza uelewa wa huduma jumuishi za kifedha kwa wato wenye ulemavu pamoja na kushirikiana na TAMISEMI katika ujenzi wa vyoo na vyumba vya madarasa ya shule mbalimbali nchini.

"Hii ni ishara tosha kuwa BancABC ni mshirika mzuri katika masuala ya jamii na wanapongeza kwa hilo na kuwaombea kwa Mungu azi-di kuwapa nguvu ya kuzidi kufanya

zaidi ya hayo."

Awali wakati akimkaribisha Mufti huyo, Mkurugenzi Mtendaji wa BancABC Tanzania, Imani John, alisema benki hutoa huduma mbalimbali wadogo na wa kati pamoja na wateja wakubwa zikiwamo huduma za kuweka fedha pamoja na mikopo wezeshi kwa wateja wa madaraja yote.

"Kwa kipindi ambacho tume-kwaa tukitoa huduma, ubunifu wa huduma za BancABC pamoja na m-pango yetu madhubuti, imepelekea kutambuliwa na wadau mbalimbali katika sekta ya huduma za kifedha na imetupatia tuzo mbalimbali.

"Na kwa kudhihirisha ubora wa ubunifu wa huduma zetu, BancABC Tanzania ilishinda tuzo ya 'The Most Emerging Bank in East Africa through the Banker Africa - East Africa Awards' yaani tuzo ya benki inayouka kwa haraka Afrika Mashariki kwa Tuzo za Afrika Mashariki ambazo zimetambuliwa na kupewa tuzo na VISA kwa miaka mitatu mfululizo.

"Tuzo hicio zinazoulizana kama 'Leading in e-Commerce Transactions Award', zinamaanisha kuwa kadi zetu zinaongoza nchini katika malipo ya mtandaoni," alisema.

Alisema kuwa kadi hicio zinapati kana katika sarafu sita tofauti ambazo ni Shilingi ya Tanzania, Dola ya Kimarekani, Randi ya Afrika ya Kusini, Pauni ya Uingereza, Yuro ya Ulaya pamoja na Yuan ya China.

HADITHI

Aolewe au afe-4

Na Adam Fungamwango

(0716 350534)

"Kuna siku nilikuwa kisimani, akafika kijana mmoja anaitwa Duma. Yule ambaye alikuwa wa kwanza kuleta barua hapa. Aka niuliza kwa nini umeikataa barua yangu. Nikamwambia siyo lazima. na mwanaume siyo wewe peke yako. Kwani wewe ndiyo una sifa za kuoa tu wengine hawana? Halafu nikamwambia siku nyininge akitaka kuoa kwanza ni vizuri awe anawasiliana na kuolewaji, vinginevyo atakuwa anakosa wachumba kila siku. Wachumba wa sasa siyo kama wa zamani ambaa barua zinakuja tu, lakini hawamji ni nani."

"We mtoto wewe. Una maneno siku hizi."

"Siyo maneno mama kweli, natoka njiani nikakutana na na Mto ka ambaye naye alileta barua yake hapa, akawa ananilaumu kuwa eti nimemkubali Duma wa kijiji cha pilii nimemkataa yeye. Sijui nani alimwambia kama nimemkubali Duma. Hapo nikajua kabisa kuwa siku wakikutana itakuwa balaa."

Bi. Fatuma alimtazama binti yake. Naye akatabasamu. Hakika ni mzuri. Alijivunia.

"Lakini binti yangu, hii si inaweza kutuletea balaa hapa kijijini. Yaani hadi najutta kuzaa binti mzuri kama wewe. Kila unapopita kama si salam kutohuna na vijana, lakini lawama kutoka kwa wanawake wenzangu na wasichana, wanakuogopa eti utawachukilia wachumba zao na wengine waume zao."

"Wanipishe mimi sina haja na mwanaume."

"Lakini Bishada, yote yataisha kama ukikubali tu kuolewa. Haya yote watu kupigana. Wake wa watu kuwa na hofu na waume zao na wasichana wenzako kuwa na hofu na wanaume zao itaisha."

"Sawa mama, lakini siyo sasa. Mimi sijaamua na sioni hata mwa naume wa kunioa, si kijiji hiki wala vingine vya jirani vinavyotzunguka."

*****

Kiliitishwa kikao cha kijiji. Mwenyekiti Mataulo aliwaita wanakijiji baada ya kupata malalamiko. Wengi walikusanyika. Mwe-

@MSAMBA
0656122770

MWANZONI ilionekana ni fahari. Wazazi kupata mtoto wa kike. Akaja kuwa msichana mzuri aliyeumbwa akaumbika na kutamaniwa na kila mtu ni sifa kubwa. Wakati mwengine mzazi hutapata hata vizawadi vidogo kutoka kwa watu mbalimbali bila kujua kuwa nia ni kutengeneza mazingira kwa binti yao. Kinyume chake mzee Ngoma na mkewe Fatuma wanapata mtoto wa kike Bishada ambaye anaondokea kuwa tishio kwenye kijiji cha Mtakuja kwa urembo wake.

Badala ya kuwa tija na faraha kwa wazazi wake anageuka kuwa balaa. Wazazi wanakuwa hawana amani kutohuna na vitisho mbalimbali ikiwemo kuuawa kutoka kwa watu mbalimbali ndani na nje ya kijiji hicho.

Inakuwa tafrani. Kijiji hakikali. watu wanatafutana. Moto unawaka. Bishada mwenyewe maisha yake yanakuwa hatarini. Fuatilia kisa hiki ambacho kitakuacha mdomo wazi.

Tumeamua kitu kimoja. Tu metoa mwezi mmoja huyu binti awe ameshaolewa au kuposwa ili matatizo yote haya yasiwepo. Vinginevyo mzee Ngoma, mkeo Bi Fatuma tutawafukuza kwenye kijiji hiki." Alisema Mwenyekiti na kufuatiwa na mayowe, vigelegele na makofi.

"Hatifanyi hivi kwa sababu hatumpendi binti au mzee Ngoma, ila tunataka kijiji chetu kirudi kwenye hali ya amani na utulivu. Akiwa ameolewa au kuposwa, hata kama akiwa hapa hapa kijijini, atakuwa tayari yupo kwenye himaya na uangalizi wa mtu, kuliko hivi sasa yupo huru, basi kila mtu macho kwake." Alihitimisha Mwenyekiti na kufunga mku-tano huo.

Ni mukutano ambaa ulikuwa kwiba kwa familia ya Bishada, lakini ni faraja kwa wale wote ambaa wealishawahi kupeleka barua za posa kwa kina Bishada.

Sasa walijua bahati imekuja tena. Walijua safari hii hazitokataliwa tena kama mwanzo. Zaidi ya barua 15 zililetwa nyumbani kwa mzee Ngoma, lakini Bishada alikataa katakata.

Kwa wanawake wao hawakuwa na shida. Walijua Bishada akichumbiwa kwao itakuwa ni naafu kwenye ndoa zao, au kwa wapenzi wao.

Kazi ilikuwa kwa wanaume. Kila mmoja alijua hata kama Biashada akikubali, lakini barua au posa itakayokubaliwa ni moja tu. Sasa ni nani atakubali-wa?

Mzee Ngoma, mkewe Bi. Fatuma na binti yao Bishada walikuwepo kwenye kikao hicho. Ilikuwa ni aibu kubwa kwao. Mzee Ngoma na mkewe walijua wazi kuwa ulikuwa ni uongo wa wazi ultingwa.

Wanamahamu binti yao. Wanafahamu msimamo wake. Pamoja kwa kwamba hawaku-muunga mkono kitendo chake cha kukataa wanaume, lakini walisimama upande wake kupinga uongo wote juu yake.

Bishada alilia wiki nzima. Alikaa ndani tu. Hata kula alikataa. Alikuwa akibembel-ezwa na mama yake na shoga yake Mariam.

Itaendelea Jumamosi

sababu hivi majuzi tu tulikuwa na kikao cha kijiji cha jirani, mwanakijiji mwenzao alipigwa hapa, ikatuletea shida sana."

Vidole vilikuwa vingi. Fursa alipewa dada mmoja ambaye alisimama na kuusalimia umati uliokuwepo.

"Naitwa Prisca, mimi mume wangu hakulala nyumbani siku tatu. Nilipochunguza nikagundua anatembea na huyu msichana. Msichana ni mhuni na hafai kabisa. naomba serikali ya kijiji itoe adhabu kali juu yake." Alisema na kukaa chini.

Prisca, alikuwa mmoja katika wanawake walipangwa kutoa maneno ya uongo dhidi ya Biashada.

Watu sita, watatu wakiwa na wanaume na watatu wanawake ambao walitoa maneno ambayo wao wenyewe wanadai ni ushahidi wa matendo maovu ya Biashada.

Hakuna lolote ambalo lili-kuwa kweli. Ni kwamba baadhi ya watu kijijini hapo walikuwa na wivu dhidi ya binti huyo ali-umbwa na kuumbika.

Alikuwa mwiba kwa baadhi ya wanawake ambaa walikuwa na wasiwasi na ndoa zao. Walihisi kuweleko kwake na vile hataki kuolewa, basi anaweza kusababisha ndoa zao kuvunjika au kuyumba kutohuna na kumezewa mate na kila mwa-

"Haya wanakijiji, tumepata picha halisi ya msichana huyu jinsi aliyo. Pamoja upole wote kumbe ni mhuni tu. Na hii yote ni kwa sababu hajaolewa. Sasa mimi kama Mwenyekiti. Kabla ya watu kutoa ushuhuda, tulikaa na kamati yangu.

KANE ASEMA ANATAKA MATAJI, SI TUZO

LONDON, England

HARRY Kane amesema kushinda tuzo binafsi ni "nzuri sana" lakini yeye kipaumbele chake kikubwa ni kushinda mataji wakati huu uvumi ukitawala juu ya majaliwa yake pale Tottenham Hotspur.

Nahodha huyo wa England alitajwa kuwa mchezaji bora wa kwanza wa Ligi Kuu England, Jumanne katika tunzo za wachezaji.

Kane ameendelea kuwa kwenye kiwango cha juu kwa klubu na nchini yake, lakini straika huyo alikuwa kwenye wakati wa huzuni zaidi baada ya Manchester City kuifunga Spurs 1-0 kwenye fainali ya kombe la EFL, Ju-mapili.

Nyota huyo mwene umri wa mka 27 ameendelea kuhusishwa na mpango wa kuondoka kwenye klubu yake huyo ya utotoni na amesema atafkiria kuhusu majaliwa yake baada ya michuano ya Euro 2020.

"Tuzo binafsi ni nzuri, ni mafanikio ya kuvutia," alisema katika mahojiano na Evening Standard.

"Nkiangalia nyuma katika kipindi changu cha uchezaji, naona kama kuna vitu bad sijaweza kufanikiwa.

"Malengo yangu kwa sasa kama mchezaji ni kushinda mataji mengi zaidi kadili inavyowezekana.

"Nataka kuwa kwenye zawadi kubwa na hizo ni mataji kwa timu na sio tuzo binafsi tu."

LINGARD AKATAA KURUDI MAN UNITED

MANCHESTER, England

JESSE Lingard amebainisha kwamba, hana mpango wa kurejea katika timu yake ya Manchester United.

Lingard kwa sasa anakipiga West Ham kwa mkopo tangu Januari mwaka huu, akitoea Man United na akiwa kwenye kiwango kizuri.

Ripoti zinaeleza kuwa Lingard anam-pango wa kuomba kuondoka moja kwa

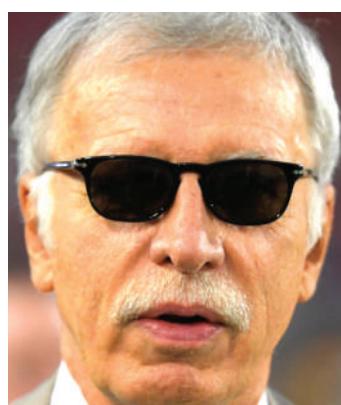
moja ifikapo mwishoni mwa msimu huu. Tangu amejiunga na West Ham amefanikiwa kufunga mabao tisa katika mechi 11 na amesaliwa na mkataba wa mwaka mmoja ndani ya United.

West Ham wanataka kumsajili nyota huyo moja kwa moja huku ada ya kumng'oa nyota huyo ni kiasi cha pauni 15m. Kocha Ole Gunnar Solskjaer yupo tayari kumpokea nyota huyo kikosini kwake na alikuwa kupambania nafasi

yake.

Inaelezwa kuwa Lingard sasa ameama kuachana na klubu yake hiyo ya utotoni, kutokana na Solskjaer kutokwa na imani naye.

Mbalii na West Ham, klubu kama Arsenal, Inter Milan na Paris Saint Germain zimekuwa zikimtolea macho Lingard kueleke ma msimu ujao.

KROENKE AGOMA KUIUZA ARSENAL

LONDON, England

LICHA ya maadamano makali yanayofanywa na mashabiki wa Arsenal kumuhitaji mmiliki wa hisa zote wa timu hiyo, Stan Kroenke kuuza hisa zake na kuachia madaraka, bilionea huyo amekataa kufanya hivyo.

Mashabiki wa Arsenal walione-kana kuandamana kuanzia wiki

iliyopita kumhitaji mmiliki huyo aondoke kutohaka na mwenendo mbaya wa timu yao.

Mara baada ya mashabiki kuo-nyesha hasira zao kwa kutembea makundi kwa makundi karibu na lilipo dimba la Fly Emirates, ilitoka taarifa kwamba mwanzili-shi wa kampuni ya Spotify, Dan-i Ek yupo tayari kuinunua timu hiyo kwa pauni bilioni 2.5, lakini

Kreonke bado anaonekana kuwa mbishi. Bilionea huyo kutoka Marekani kwa sasa ndio mmiliki pekee wa timu hiyo akishikilia hisa zote baada ya miaka mitatu iliyopita kununuwa hisa za mshiri-ka mwenzake Alisher Usmanov.

Kreonke alitoa taarifa iliyooleza kwamba: "katika siku za hivi karibuni, kumekuwa na uzushi katika vyombo mbalimbali vya habari

kuwa tunaweza kukubali kuuza hisa zetu

"Tutabakiwa na asilima setu 100 na hatuna mpango wa kuuza hata asilimia moja ya hisa, kwanza hakuna ofa yoyote tuliyopokea na hata tukipokea hatuna mpango wa kuikubali.

"Lengo letu sisi kama Arsenal ni kushinda mataji makubwa na kuboresha kikosi chetu," alisema.

HABARI MICHEZO

ARTETA: ARSENAL HAIKUCHEZA VIZURI

MADRID, Hispania

MIKEL Arteta amekubali kipigo cha mabao 2-1 kuwa yalikuwa matokeo bora baada ya Arsenal kuchapwa na Villarreal kwene mchezo wa kwanza wa nusu fainali ya ligi ya Europa, Alhamis.

Manu Trigueros na Raul Albiol walifunga mabao kwa kikosi hicho kinachonolewa na kocha wa zamani wa Arsenal, Unai Emery, kabla ya Nikolas Pepe kuwafungia washikabunduki hao.

Arsenal walikosa nafasi nzuri ya kusawazisha baada ya Pierre-Emerick Aubameyang a ng

kushindwa kufunga wakati alipobaki yeye na golikipa, Geronimo Rulli.

"Hatukutaka kuja hapa na kupoteza, lakini baada ya kufungwa 2-0 na kubakiwa na wachezaji 10 uwanzani na sisi kupata bao moja, unatakiwa kukubali matokeo," alisema Arteta akiambia BT Sport.

"Kama unapoteza, haya ni matokeo mazuri ambayo tulitakiwa kuwa nayo. Lakini kulikuwa na vipindi viwili tofauti."

Alipoulizwa nini kilimfanya kubadilisha timu yake baada ya kipindi cha kwanza, alijibu: "Tulianza kuwa sisi. Katika kipindi cha kwanza, kulikuwa na nyakati nyingi ambazo hatukuwa sisi.

"Hatukuwa na muunganiko, tulishindwa kumiliki mpira, hatukuwa kwene kiwango chetu."

POCHETTINO AUMIZWA NA KIPIGO CHA MAN CITY

PARIS, Ufaransa

MAURICIO Pochettino amesema ni ngumu kukubali kuwa Paris Saint-Germain imepoteza kwa Manchester City kwene mchezo wa kwanza wa nusu fainali ya ligi ya mabingwa Ulaya.

City iliondoka na ushindi wa mabao 2-1 dhidi ya PSG kwene mchezo huo wa kwanza Jumatano mjini Paris. Nahodha wa PSG, Marquinhos alianza kwa kufunga bao la uongozi dakika ya 15 kwa kichwa, kabla ya City kurudi mchezoni kusawazisha na kupata bao la ushindi.

Alianza Kevin De Bruyne ku-

sawazisha, kabla ya Riyad Mahrez kufunga la ushindi kwa mkwaju wa adhabu ndogo dakika saba baadae, huko PSG wakimaliza mchezo wakiwa na wachezaji 10 uwanzani baada ya Idrissa Gueye kuoneshwa kadi nyekundu dakika ya 77.

Miamba hao wa Ligue 1 wana mlima mkubwa wa kufuzu fainali ya Ligi ya mabingwa Ulaya kwa msimu wa pili mfululizo, wakati Pochettino akilaumu namna walivyoshindwa kupata ushindi.

"Kulikuwa na nyakati mbili tofauti. Kipindi cha kwanza tulifanya vizuri. Tulitengeneza nafasi na tulistahili kushinda, lakini kipindi cha

pili wao walikuwa bora zaidi kuliko sisi," alisema Pochettino akiambia BT Sport.

"Mabao mawili yalikuwa ni ajali, lakini walitengeneza nafasi nyingi zaidi kuliko sisi. Mwisho wa siku ili-kuwa kila timu imecheza vizuri kipindi kimoja.

"Tumekatishwa tamaa na mabao mawili. Ni ngumu kukubali kwamba hili linatokea kwene nusu fainali, kwa hakika inaumiza. Kipindi cha pili walikuwa kwene ubora zaidi.

"Ilikuwa ngumu kwa upande wetu kwenda na kasi yao. Ni ngumu, walikuwa vizuri zaidi. Ilikuwa ngumu kwa upande wetu kupata mpira."

UNITED KUMNG'OA DEMBELE KWA EURO MIL 50

MANCHESTER, England

KLABU ya Manchester United imeripotiwa kuwa ipo tayari kutoa euro milioni 50 kwa ajili ya kupata saini ya mchezaji wa Barcelona, Ousman Dembele katika malengo ya kuboresha eneo la ushambuliaji.

Kwa mujibu wa gazeti moja la nchini Hispania la Fichajes, Barcelona wameweka dau la euro milioni 50 kwa mchezaji huyo kama klubu hiyo ya Uin-gereza watahitaji huduma ya

Dembele.

United wamekuwa mawindoni kutafuta mshambuliaji wa kudumu wa klubu hiyo baada ya mkataba wa mchezaji wao wa sasa Edinson Cavani kueleka ukingoni huku mchezaji huyo akisusua kuongeza mka-taba.

Mchezaji huyo wa Ufaransa amekuwa na msimu mzuri katika kikosi cha kocha Donald Koeman cha msimu huu, aki-funga mabao 10 na kutoa pasi za mwisho 4 kwene michezo

39 ya mashindano yote.

Kutokana na hali mbaya ya uchumi ya Barcelona na mchezo usiokuwa bora wa mara kwa mara, wanalaazimika kumuuzu mchezaji huyo ili kuboresha kikosi chao kwa msimu ujao.

United wamekuwa wakitafuta saini ya mchezaji huyo wa Barcelona toka msimu uliopita bila mafanikio, huko ule usajili mkubwa wa Jadon Sancho wa Dortmund nao ukionekana kutoonesha mafanikio yoyote.

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

SOLSKJAER: KAZI BADO HAIJAISHA

●●● Asema wamejipanga vizuri kwa mchezo wa pili kwa Roma na...

MANCHESTER, England

OLE Gunnar Solskjaer amesema "kazi bado" haijaisha, baada ya Manchester United kuifumua AS Roma mabao 6-2 kwenye nusu fainali ya kwanza ya Ligi ya Europa.

Bruno Fernandes aliwapa mashetani wekundu bao la uongozi wa mapema pale katika dimba la Old Trafford Alhamisi, lakini penalti ya Lorenzo Pellegrini ikasawazisha bao hilo na Edin Dzeko akaifanya AS Roma kuwa mbele kwa 2-1 kipindi cha kwanza.

Roma waliwapoteza wachezaji wata-tu kwa majeruhi kipindi cha kwanza ak-iwamo golikipa Pau Lopez na kujikuta wakikumbana na kichapo hicho kutoka kwa United.

Mabao mawili kutoka kwa Edinson

Cavani yakawaweka mbele tena m-amba hao wa Ligi Kuu England kabla ya Fernandes kufunga la nne kwa mkwaju wa penalti.

Paul Pogba na Mason Greenwood kila mmoja akafunga moja na kuwafanya mashetani wekundu hao kuondoka na ushindi wa mabao 6-2.

Man United sasa wametanguliza mguu mmoja kwenye fainali itakayowa-kutanisha kati ya Villarreal au Arsenal kule Gdansk, Mei 26 mwaka huu.

Man United iliweka rekodi ya kufunga mabao mengi zaidi kwenye mashindano ya Ulaya kwa mara ya kwanza tangu Real Madrid ilipofanya hivyo kwenye kombe la Ulaya Mei, mwaka 1964.

Lakini bado Solskjaer amesema kuwa kazi haijamalizika na wanatakiwa kucheza kwa uangalifu kwenye mchezo wa pili kule kwenye uwanja wa Olimpi-co, Alhamisi ijayo.

Solskjaer aliiambia BT Sport: "Sidha-ni kama kazi imeisha, ingawa kazi nzuri imefanyika. Tulifanya kazi nzuri na tu-najua kwamba wana ubora."

"Walifunga mabao mawili kutokana na nafasi tuliyowapa. Hawakuwa na nafasi nyingi kama iliyoyokuwa dhidi ya Ajax. Kipindi cha pili kilikuwa kizuri sana."

Solskjaer pia aliridhishwa na namna kikosi chake hicho kiliyoweza kutulia katika kipindi cha kwanza.

KWA UFUPI

SUAREZ AMSHAURI MESSI

MSHAMBULIAJI wa Uruguay, Luis Suarez, aliyeondoka Barcelona kujiunga na Atletico Madrid msimu uliopita, amemtaka Lionel Messi mwenye umri wa miaka 33, kubakia Nou Camp. (TV3, via Sport)

VILLA WAMTAKA ABRAHAM

ASTON Villa ipo kwenye nafasi ya kuwania kumsajili mshambulajji wa Chelsea, Tammy Abraham mwenye umri wa miaka 23. (Mirror)

DORTMUND YAMTAKA WHITE

KLALU ya Borussia Dortmund imeingia kwe-nye kinyang'anyiro cha kumsajili mlinzi, Ben White, mwenye umri wa miaka 23, huku Paris St-Germain, Manchester United na Arsenalzikimnyatia. (Sun)

ALABA SAFI MADRID

REAL Madrid iko tayari kutangaza kumsajili mlinzi wa Austria, David Alaba mwenye umri wa miaka 28, kwa uhamisho wa bure kutoka Bayern Munich ambako mkataba wake unamalizika mwishoni mwa msimu huu. (Mundo Deportivo - in Spanish)

SPURS YAMTAKA HAG

KLALU ya Tottenham Hotspur, inataku ku-zungumza na Erik ten Hag kuhusu kuwa kocha wao mpya baada ya Jose Mourinho kutimuliwi. Hag mwenye umri wa miaka 51, yuko tayari ku-chukua jukumu hilo jipya baada ya kuwa kocha wa Ajax kwa miaka minne. (Guardian)

LUKAKU HAUZWI

INTER Milan imeieleza Manchester City kuwa haipo tayari kusikiliza ofa yoyote kwa ajili ya mshambulajji wa Ubelgiji, Romelu Lukaku mwe-nye umri wa miaka 27. (Calciomercato)

LEICESTER YAMUWANIA GOSENS

KLALU ya Leicester inawania kumsajili mlinzi wa Atalanta na Ujeruman, Robin Gossens, mwe-nye umri wa miaka 26, ikiwa itafanikiwa kufuzu Ligi ya Mabingwa Ulaya. (Tuttomeratoweb, via Team Talk)

YOUNG KUSAJILIWA JUMLA

INTER Milan inafikiria kutoa ofa yake ya mkataba mpya kwa mlinzi wa England, Ashley Young ikiwa itashinda kombe la Serie A. Wikien-di hii. (Mirror)

EVERTON YAMTAKA HEE-CHAN

EVERTON ni mionganoni mwa klubu kadhaa za Ligi Kuu ya England zinazomsaka mshambulajji wa RB Leipzig raia wa Kore Kusini, Hwang Hee-chan mwenye umri wa miaka 25. (Goal)

SAKA ALICHAGUA ARSENAL

KIUNGO wa Arsenal, Bukayo Saka mwenye umri wa miaka 19, amesema hakusita kutia saini kwa washikabunduki hao, licha ya kutakiwa na Borussia Dortmund na Liverpool. (ESPN)

LEMINA AGOMBEWA

TIMU za West Ham na Newcastle zimeone-sha nia ya kutaka kumsajili, Mario Lemina wa Southampton. Kiungo huyo wa kati raia wa Gabon mwenye umri wa miaka 27, sasa hivi yuko Fulham kwa mkopo na anapatika kwa pauni milioni 7. (Guardian)

HABARI MICHEZO

SIMBA YAMALIZA NA MAJEMBE YAKE YOTE

Na Saada Akida

UONGOZI wa klubu ya Simba umemalizana na majembe yao yote kwa kuwaongezea mikataba wakiwemo mabeki, Erasto Nyoni na Kennedy Juma ambao wameongeza mia-mka miwili kukitumikia kikosi hicho.

Awali Simba iliwaongezea mikataba mipywa wachezaji watatu, Mohammed Hussein `Tshabalala`, Shomari Kapombe na John Bocco, ambapo mikataba yao ya awali ilikuwa inafikia mwisho msimu huu wa 2020/21.

Taarifa za uhakika zilizoifiki gazeti hili, viongozi walikuwa na mazungumzo na nyota wao ambaa mikataba yao inafikia ukingoni na kukubaliana akiwamo Kennedy

na Nyoni ambao jana (juzi) wamesaini mka-taba mipywa.

Mmoja wa viongozi wa Simba ambaye hakutaka kutajwa jina alisema wako makini katika suala la kuhakikisha wanamalizana na nyota wao wote, ambao mikataba yao inafikia ukingoni mwishoni mwa msimu huu na kuwaongezea kwa mujibu wa matakwa ya benchji la ufundi linaloongozwa na kocha mkuu, Didier Gomes.

Hatufanyi mambo kwa kukturupuka, kila jambo linafanya kwa utaratibu wake, sasa tumeshamaliza na baadhi ya nyota mikataba yao iko ukingoni, lakini pia hatua jashia hapo tunaendelea na sasa tuko katika hatua ya mwisho kumalizana na beki wetu, Gadiel Michael.

Gadiel mazungumzo yanaendelea, bado tunaendelea katika suala la maslahi ikiwamo dau la usajili ambalo anahitaji milioni 90 na mezani kuna milioni 80, hivyo nina imani kila kitu kitaenda sawa kwa nyota huyo na wengine akiwamo kipa, Beno (Kakolanya), Mkude (Jonas) na Mzamiru (Yassin),` alisema kigogo huyo.

Alipotafutwa Mwenyekiti wa klubu hiyo, Murtaza Mangungu alisema uongozi wa Simba unafanya majukumu yao kwa utaratibu ikiwamo suala la mikataba ya wachezaji ambao liko ukingoni.

Alisema uongozi wa Simba chini ya Mtendaji Mkuu, Barbara Gonzalez, unaendelea na harakati za kuwaongeza mikataba nyota ambaa kandarasi zao zinalekeea ukingoni.

Wanafunzi wa Shule ya Msingi Kisitu na Boma, wakichuana katika mchezo wa netiboli wakati wa maandalizi ya mashindano ya Umoja wa Michezo kwa Shule za Msingi (UMISHUMTA) katika viwanja vya michezo Jakaya Kikwete, Mnazi Mmoja, jijini Dar es Salaam jana.

PICHA: JUMANNE JUMA

Azam yapania kubeba kombe la FA

Na Saada Akida

BAADA ya kufanikiwa kutinga hatua ya robo fainali ya Kombe la Shirikisho, FA, uongozi wa Azam FC umesema malengo yao sasa ni kuhakiki-sha wanatwaa ubingwa huo.

Azam juzi ilifanikiwa kutinga robo fainali baada ya kuibuka na ushindi wa mabao 2-1, dhidi ya Polisi Tanzania katika mch-ezo wa hatua ya 16 uliopigwa uwanja wa Azam Complex,

Chamanzi.

Akizungumza na gazeti hili jiji na, Ofisa Habari wa Azam, Zakaria Thabit `Zaka za Kazi`, alisema michezo dhidi ya Polisi Tanzania wamemaliza salama na hakuna majeruhi na sasa wanajipanga kwa hatua ya robo fainali.

Alisema malengo yao msimu huu ni kushinda mataji matatu, wamekosa kombe la Mapinduzi, huku wakiendelea kupambanya ubingwa wa Ligi Kuu Tanza-

nia na asilimia kubwa kuanda silaha zake kuhakikisha wanayakuwa FA.

“Tumekosa Mapinduzi, katika ligi kuu ndio hivyo tunapambana mdogo mdogo, ila kwenye FA lazima tuwe makini kuchukuwa kombe hilo na kufanikiwa kwenda kushiriki michuanu ya kimataifa kwa msimu ujao.”

“Matumaini ni makubwa ya kufikia malengo yetu hayo kwa sababu ya maandalizi tunay-

oyafanya na sasa tuna subiri droo ili kumjua mpinzani wetu tutakayechenza naye hatua ya robo fainali,” alisema Zaka.

Alisema licha ya kuanda silaha zake kwa ajili ya kumsubiri mpinzani wao lakini pia wata-pambana hadi hatua za mwisho kwenye michezo yao ya ligi kuu kutafuta pointi tatu muhimu iwe nyumbani na ugenini kwa lengo la kujiweka katika mazingira mazuri katika msimamo wa ligi hiyo.

Polisi wajipanga kwa lala salama

Na Saada Akida

KOCHA Mkuu wa Polisi Tanzania, Hamsini Malale, amesema baada ya kuondolewa kweneye mashindano ya kombe la Shirikisho FA, sasa nguvu zao wanazielekeza katika michezo ya lala salama ya Ligi Kuu Tanzania Bara.

Akizungumza na gazeti hili jiji na, Malale alisema wameshindwa kusonga mbele kweneye michuanu ya FA kwa kukubali kupoteza mbele ya Azam FC, lakin bado yuko katika nafasi nzuri kweneye msimamo wa ligi na kupigania timu hiyo kuendelea kupata matokeo mazuri.

Alisema kuna ushindani mkubwa kweneye ligi kipindi cha lala salama na kuhakikisha wachezaji wake wanajituma na kujitoa kwa ajili ya kutafuta pointi muhimu katika michezo ya ligi hiyo ili kuendelea kubaki kwa msimu unaofuata.

“Tumekubali kupoteza dhidi ya Azam FC na kuondolewa kweneye michuanu ya FA, ila bado tuna kibarua Kingine kweneye ligi na kuhakikisha tunashinda mechii zetu na kutuweka kweneye nafasi nzuri kweneye msimamo na kujimarisha kuendelea kuwapo katika ligi kwa msimu unaofuata,” alisema Malale.

Mbeya kwanza yafunguka kuhamia Pwani

Na Adam Fungamwango

TIMU ya Mbeya Kwanza, ambayo imekuwa timu ya kwanza kupanda Ligi Kuu msimu huu, imetamba kuwa itafanya vema kweneye ligi msimu wa 2021/22, huku ikifunguka ni kwa nini iliamua kuhamia kweneye Uwanja wa Mabatini, Mlandizi mkoani Pwani.

Meneja wa timu hiyo, Emmanuel Gabriel alisema kuwa kupanda kwa timu hiyo ni kutokana na kuwa na kikosi bora, pamoja na ushirikiano kati ya wachezaji, benchi la ufundi na viongozi.

Alipouliwa kama kupanda kwao Ligi Kuu kunahusisha na kuhamia Pwani, alisema kuwa inawezekana kwa sababu walipokuwa wakichezea mkoani Mbeya kwa misimu mi-wili walishindwa kupanda kwa pointi chache.

“Sio kwa asilimia zote, lakini inawekana kwa sababu tulipokuwa nyumbani Mbeya kwa misimu mi-wili tulishindwa kupanda kwa pointi chache. Lakini inawezekana kwa sababu kule kuna timu nydingi za Ligi Kuu na Daraja la Kwanza, ambazo tulikuwa tunatumia uwanja mmoja, acha Mbeya City, kuna Boma FC pia ambayo ipo Daraja la Kwanza, ukichanganya na zingine zinasababi-sha uwanja kuwa na mechii nydingi. Na hii ndiyo imesababisha tuhamie huku Pwani na kwa bahati kubwa tume-panda,” alisema Gabriel, straika wa zamani wa Simba.

Michezo

Jumamosi Mei 1, 2021

Nipashe

SOLSKJAER: KAZI BADO HAIJAISHA

HABARI UK 22

Kiungo wa Manchester United, Paul Pogba (kushoto), akifunga bao dhidi ya AS Roma kwenye mchezo wa kwanza wa nusu fainali ya Ligi ya Europa baina ya timu hizo juzi Alhamis, kwenye uwanja wa Old Trafford. Man United ilishinda mabao 6-2. **PICHA: MATANDAO**

Ni Simba vs Kaizer Chiefs Ligi ya Mabingwa Afrika

● ● ● Mechi ya kwanza kuanzia ugenini Mei 14 au 15 kabla ya ...

Na Adam Fungamwango

VINARA wa kundi A kwenye Ligi ya Mabingwa Afrika, Simba, itaanu ugenini nchini Afrika Kusini dhidi ya Kaizer Chiefs, ikiwa ni mechi ya kwanza ya robo fainali.

Kwa mujibu wa droo iliyotolewa jana na Shirikisho la Soka Afrika (CAF), jiji Cairo nchini Misri, Simba imepangwa kucheza na Wasauzi hao, ikizikwepa timu za MC Alger na CR Belouizdad ya Algeria.

Simba imepangwa kucheza Mei 14 au 15 mwaka huu kwenye Uwanja wa FNB nchini Afrika Kusini na mechi ya marudiano itakuwa kwenye Uwanja wa Benjamin Mkapa, Mei 21 au 22.

Ratiba hiyo inaonyesha iwapo Simba ikifanikiwa kupita hatua ya robo fainali na kwenda nusu, itacheza na mshindi kati ya

MC Alger ya Algeria na Wydad Casablanca ya Morocco.

Ina maana kuwa Simba imezikwepa timu ngumu za Al Ahly ya Misri na Mamelodi Sundowns ya Afrika Kusini ambazo zinapewa nafasi kubwa ya kutwaa Ubingwa wa Afrika, yoyote ikatakayoshinda hapo.

Simba iliongoza kwenye Kundi A ikiwa na pointi 13, ikishinda mechi nne, sare moja na kupoteza moja, ikipachika mabao tisa na kufungwa mawili.

Wakilishi hao wa Tanzania waliwafunga AS Vita mara mbili, Al Ahly mara moja na Al Merrikh mara moja, ikifungwa na Al Ahly ugenini na sare dhidi ya Al Merrikh ugenini.

Kwa mujibu wa ratiba nzima ilivopangwa ni kwamba mabingwa watetezi Al Ahly ya Misri imepangwa na Mamelodi Sundowns ya Afrika Kusini, mechi itakay-

oanzia jijini Cairo, MC Alger ya Algeria ik-ienda ugenini kuifuata Wydad Casablanca, timu ambayo anachezea Mtanzania, Simon Msuva.

Timu nyingine ya Algeria, CR Belouizad nayo itakwenda ugenini nchini Tunisia kucheza dhidi ya Esperance ya huko, kabla ya kurudiana wiki moja baadaye.

Wakati ikiwa hivyo kwenye Ligi ya Mabingwa Afrika, kwenye Kombe la Shirikisho ambalo wawakilishi wa Tanzania kwenye Namungo wakiwa wameshatolewa, timu ya Orlando Pitates ya Afrika Kusini itacheza dhidi ya Raja Casablanca ya Morocco, Cotton Sport FC ya Cameroon itakuwa mgeni wa ASC Jaraaf ya Senegal, Pyramids ya Misri ikicheza dhidi ya Enyimba ya Nigeria na CS Sfaxien ya Tunisia itakipiga dhidi ya JS ya Algeria.

YANGA YATINGA ROBO FAINALI FA

Na Adam Fungamwango

BAO liliofungwa na raia wa Burkina Faso, Yacouba Songne dakika ya 54 liliiliipa Yanga ushindi wa bao 1-0 dhidi ya Prisons kwenye Uwanja wa Nelson Mandela mjini Sumbawanga na Kupeleka kwenye hatua ya robo fainali ya Kombe la FA.

Straika huyo aliwatoroka mabeki wawili wa Prisons na kuiwhi pasi ya kupenyewa kutoka kwa Mrundi Saido Ntibazonkiza, kabla ya kumchambua kirahisi kipa Jerehiah Kisubi.

Yacouba alifunga bao hilo baada ya kukosa mabao mawili ya wazi kipindi cha kwanza.

Moja akiruka juu na kupiga kichwa akiwa na lango tupu, lakini mpira ultoka nje sentimeta cheche, nafasi nyingine ikiwa ni dakika ya 45 alipopata nafasi nyingine, lakini badala ya kupiga shuti, alipiga krosi ambayo Ditram Nchimbi aliukosa mpira na ukatoka nje.

Kipindi cha kwanza timu zote zilionekana kucheza taratibu, huku zikishambuliana kwa zamu, lakini Yanga ikiwa na mashabulizi ya hatari zaidi.

Baada ya kufungwa bao hilo, Prisons ilioneekana kuamka na kwenye dakika ya 65, mabeki wa Yanga waliokoa mpira kizembe golini kwao na kumkuta nahodha Benjamin Asukile ambaye alipiga shuti kali umbali wa mita 30, liliodakwa kwa ustadi na kipa Metacha Mnata ambaye jana alirejea langoni baada ya kutoonekana tangu Machi 7, alikaa langoni dhidi ya Polisi Tanzania, timu yake ikitoka sare ya bao 1-1.

Dakika ya 77, mechili itakwenda ya Jeremiah Juma aliyejwa akikimbizana na Lamine Moro kuonekana kuanguka kwenye eneo la hatari na mwamuzi kushindwa kutoa penalti, hali iliyoababisha wachezaji na benchi la ufundi la Prisons kuhamaki.

Ni kama vile Prisons walitolewa kwenye mchezo baada ya tukio hilo na kuanza kucheza kwa hasira, huku Yanga wakionekana kutawala mechili.

Yanga imeweka rekodi ya kuin-gia tena hatua ya robo fainali kama msimu uliopita ilipoichapa kahera Sugar mabao 2-1, kabla ya kutolewa hatua ya nusu fainali Julai 12 mwaka jana ilipochabangwa mabao 4-1 dhidi ya Simba ambao ndiyo mabingwa watetezi wa michuano hiyo.

